

Afaceri cu armament

SKODA . DORMAN - CARANFIL .

**LD : Ar fi trebuit de la început să fac dosar aparte .
Atenție ! Vezi la fișierele Parlament, Partide, Etică**

Afaceri cu armament.....	1
SKODA . DORMAN - CARANFIL	1
-----	2
Gvern .Vaida.....	2
-----	2
1.) După arestarea spionului Seletzki , ? apr. (ajun de paște) , 1933.....	2
2.) Document : <i>scrisoarea -comision</i> dată col. Georgescu (toamna '31) , 22 sept.'33.....	2
-----	3
Guv.Tătărăscu.....	3
-----	3
3.) <i>Contractul Skoda</i> , în dezbateră Camerei , note stenografice , 30 apr.1934.....	3
4.) Ancheta parlamentară. Audierea lui Bruno Seletzki, 2 iun.'34.....	4
5) Ancheta parlamentară .Audierea g- ralului Uică, 10 iul.'34.....	6
Gral Uică / 28 mart.'33.....	6
▫ <i>Raportul</i> în Skoda.....	6
▫ <i>Raportul</i> : ruperea sigiliilor.....	7
▫ Scandalul din cameră.....	7
6.) Ancheta parlamentară. Scrisoarea lui Seletzki către Societ.Skoda, 1 sept.'31.....	9
-----	9
Guv.Tătărăscu . Legislatura PNL. Sesiunea a II-a . 14 nov.'34 - 20 apr.'35.....	9
-----	9
7.)Comisia de anchetă parlamentară " Afacerea Skoda" , 17 nov.'34.....	9
8.) Aurelian Bentoiu (PNL) <i>Raportul general</i> , Afacerea Skoda, 17 nov.'34.....	9
▫ Sarcina Comisiei.....	10
▫ Contractul Skoda (17 mart.'34).....	10
▫ Apărarea țării și industria națională.....	11
Concluziile raportorului general.....	11
A treia chestiune -dacă sunt sau nu persoane care au traficant pe seama contractului ,.....	12
▫ Cazul Boilă.....	12
▫ Avera lui Boilă.....	13
▫ Minele lui Maniu.....	13
▫ Pretinsul fals de la procesul lui Seletzki.....	14
▫ Scrisoarea lui Mihalache.....	14
▫ Controlul averilor.....	14
▫ Trimiterea în judecată a vinvaților.....	14
9.) Armand Călinescu (PNȚ) , <i>Raport PNȚ,Afacerea Skoda</i> , 17 nov.'34.....	15
▫ PNȚ și ancheta.....	15
▫ Patimă, minciună, micime de suflet	15
▫ Fără rachiună politică !.....	15
▫ Apărarea prestigiului armatei.....	16
▫ Planul de înzestrare al guv.Maniu (1929- 1930).....	16
▫ Contractul Skoda - integrat planului	16
▫ Stadiul programului de înzestrare (1931- 1934).....	17
▫ Industria națională de armament.....	17
▫ Contracte , contracte	17
▫ Uzinele de armament ale Europei.....	18
▫ Pregătirea contractului Skoda (nr. 6102).....	18

▣ Contractul Skoda - pretext de răfuială politică.....	18
▣ Tradiția scandalurilor politice , retro' 1867, 1890.....	19
▣ Controlul actelor publice.....	20
▣ Concepția morală a PNTJ	20
▣ <i>Legea controlului averilor și a apărării onoarei</i>	20
▣ Traficul de influență ?.....	21
▣ Comisioanele ?.....	21
▣ Calomnierea lui Iuliu Maniu	22
▣ Falsul.....	22
▣ Calomnierea lui Mihai Popovici.....	23
▣ Descinderea de la Skoda (10 mart.'33).....	23
▣ Comisia parlamentară de anchetă.....	23
▣ Chestiunea Skoda.....	23
▣ Atitudinea PNTJ.....	23
-----	24
Guv.Tătăărăscu . Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a . nov.'36 - apr.'37.....	24
-----	24
10.) Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman ", 21 -22 ian.'37.....	24
a.) Virgil Madgearu - intrebare / 21 ian.'37 (p. 605-606).....	24
b.) Gr.Iunian - asociere la interpelare(p. 607).....	25
c.)Gh.Tătăărăscu - răspuns . (p. 608).....	25
d.) Virg.Madgearu - dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 628 - 634).....	26
e.) Grigore Iunian -dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 638 -.....	26
f.) Gh.Tătăărăscu / Răspuns la interpelări / 22 ian.'37.....	27
g) Virgil Madgearu (replică lui T.) / 22 ian.'37.....	28
h.) Grig.Iunian , replică la răspuns T / 22 ian.'37.....	29

Guvern .Vaida

1.) După arestarea spionului Seletzki , ? apr. (ajun de paște) , 1933

(tăietură fără titlatura ziarului , **foto Seletzki** - care arată f. bine !)

Seletzki este menținut sub stare de arest, la Consiliul de Război, într-o **cameră amenajată în biroul comisarului regal** , bucurându-se de **un tratament excepțional** , un adevărat **regim de favoare** ...pentru acest " spion" .

2.) Document : scrisoarea -comision dată col. Georgescu (toamna '31) , 22 sept.'33

("Dimineața " , an 29, 22 , 23 sept.' 33 + facsimile doc./ Emil Socor /)

[LD : comentariul este plin de " **destăinuirii**" , **presupuneri**, **descifrări de coduri**, **suspiciuni... bine-nțelele notez doar informațiile cu atribute semnificații**]

/ Scrisoarea de **comision de 100 mil lei**, dată **col. rezervă Georgescu** (" informator") , de Seletzki , la 1 sept.'31 , în timpul guv. Iorga și a ministrului de Război **C.Ștefănescu -Amza**. Era vorba de **o comandă de 15 miliarde lei** .

Comisionul urma să fie plătit trimestrial, numai după ce statul român ar fi făcut comenzile .

Col.Georgescu se obliga să susțină negocierile cu Ministerul Apărării Naționale, și să informeze asupra intențiilor acestuia.

Din documente , rezultă , pe de o parte, că acea comandă nu s-a mai făcut , iar pe de altă partecă legăturile lui Georgescu cu Skoda au încetat în primăvara 1932, o dată cu plecarea ministrului Ștefănescu -Amza.

Socor / comentariu pe marginea scrisorilor ...

Întrebare : generalului Ștefănescu -Amza , pe atunci ministru, știa ce angajamente își lua protejatul său, col.Georgescu , față de Skoda ? Da sau nu ?

Răspunsul trebuie să vie , prompt, sincer, edificator . [-----]

În cursul procesului Seletzki , s-a pronunțat de mai multe ori **numele d-lui Maniu .**

Șoapte circulau cu o miraculoasă viteză și insistență că **fostul președinte de Consiliu, n-ar fi străin de unele comisioane** ce s-au împărțit de **reprezentantul bucureștean al Skodei.**

Firește , **n-am putut da crezare nici o clipă acestor zvonuri** , pe cari, de la început, **le-am considerat calomnioase**, cu toată dibacea țesătură ce s-a înjghebat , pentru a le da aparența de credibilitate.

Dar iată că **documentele publicate compromit iremediabil un om** [**Georgescu**]

și **pun în discuțiune corectitudinea altuia** [**Ștefănescu -Amza**] -

amândoi **din tranșeea opusă fostului prim-ministru** , amândoi **din tabăra acelor cari voiau** , cu orice preț, **să angajeze opinia publică în opera de calomniere a d-lui Maniu .**

Ce interes aveau ? O simplă diversiune ? Inventarea unui vinovat

pentru a se salva pe dânșii ? Trebuie să se facă lumină "

Dimineața / Socor / 23 sept.'33

Guv.Tătărăscu

3.)**Contractul Skoda , în dezbaterea Camerei , note stenografice , 30 apr.1934**

(" Adevărul " , 1 mai 1934) **Vezi fișier Parlament și Etică**

Sandu Tudor " Domnia Mărie Sale Palaelibus " -articol -

" După un șir de răgnete , insulte și tot alaiul țigăniei și mahalagismelor de rigoare, românescul parlament , < răcorit > și împăcat cu sine, s-a hotărât să voteze propunerea de **anchetă parlamentară în < afacerea Skoda>** , propunere făcută de C.Dimitriu . Se va începe **din nou < cercetarea amănunțită > a acestei chestiuni** , indiferent de sentința pe care o va pronunța Curtea de Casație.

" Mai întâi, naște oarecari surâsuri , pline de înțeles, această **indiferență a puterii legislative față de sentința supremului for judecătoresc.** Această altă < floare la urechea > **parlamentului**, să o ascundem după pălărie și să trecem mai departe .

" Să încercăm să filozofăm puțințel .

Partidul liberal a făgăduit țării să facă deplină lumină în chestiunea atât de dezbătută a afacerii Skodei. Încă o făgăduință și încă una destul de frumoasă ! **Un proverb** , azi internațional, știm ce spune : **< a promite e nobil, a împlini e burghez ! >** , sau , într-o variantă împământenită : **<boiereste e să făgăduiești, negustorește e să o îndeplinești >** [-----] Să ne lămurim o clipă .

Cine este adevăratul autor al fraudelor de la afacerea Skodei , fără de care nu s-a putut opera nimic, fără de care , cu tot cinismul lui superlativ, amicul Seletzki nu ar fi putut face nimic ? Lucrul e prea limpede : acela care a luat suma cea mai grasă .

Cine este , pe nume , acela ?

Actele , registrele și toată lumea strigă sau șoptește misterios : **Palaelibus .**

Cine este acest domn atotputernic ?

Au fost întrebate **uzinele Skoda** și s-a răspuns printr-o **declarație formală** care a stabilit identitatea **<persoanei în chestie>** .

S-a arătat că <Palaelibus > este numele unei persoane colective ,

fiind prescurtarea mai multor cuvinte . Aci trebuie pus punctul pe < i > .

Ori care ar fi explicația , <Palaelibus > este o persoană colectivă, anonimă .

Ea ni se dezvăluie în toată istețimea ei drăcească .[-----]

Vai de acea societate în care <Palaelibus > pune stăpânire, convoacă din umbră parlamentele, lucrează și operează cum vrea. [-----]

Politicianismul nu va putea nici o dată domnia lui <Palaelibus >, puterea răului clandestin, colectiv și anonim, deoarece el nu va putea fi nici o dată identificat .

Până una alta , <Palaelibus > rămâne atotstăpânitor . "

Afacerea Skoda în Parlament / 28 apr.'34

4.) Ancheta parlamentară. Audierea lui Bruno Seletzki, 2 iun.'34

(" Universul " , an 51, nr. 148, 3 iun.'34 ; " Dimineața " , 3 , 4 iunie '34)

[LD : ziarele dau ancheta stenografiată. Eu rezum .Important : din acest interogatoriu a rezultat falsul grosolan pus la cale contra lui Maniu și Boilă]

-C.Dimitriu (președ. Comisiei) : Să fie introdus dl Seletzki .Are cuvântul dl Zaharof .

-Zaharof (?) : La descinderea din 10 martie , nu era acasă și a fost avizat telefonic.

Cu ce persoane politice s-a întâlnit imediat ?

-Seletzki : crezând că este o chestiune fiscală, l-a căutat pe ministr de Finanțe [Madgearu]

la minister,acasă, la Senat , ca să- l întrebe de scopul descinderii : fiscală ;

ajuns acasă, i s-a cerut să meargă la Prefectură, unde se afla comisarul Pomponiu , cu care a vorbit la 12 noaptea.

-Zaharof (?) : La dl ministru de Justiție, Mihai Popovici, ai fost sau nu ?

-Seletzki : Da. Și am protestat de ce mi s-a pus sigiliu .

-Zaharof (?) : De ce a fost înlocuit de la reprezentanța Skodei , cu col.Georgescu ?

-Seletzki : A fost schimbat după niște scrisori între miniștrii de război ai celor două țări,

[Ștefănescu -Amza] la 18 ian.'32 - chestiuni tehnice .

-Zaharof (?) : Intra în obiceiurile uzinelor să plătească comisioane la ofițeri, la pensionari ?

-Seletzki : Nici o dată ! La nimeni ! [-----]

-Armd.Călinescu : Ce știe de cele 2 scrisori - convenții cu Georgescu , publicate în ziare ?

-Seletzki : Eu nu le-am văzut . Sunt de 16 luni la Jilava, n-am mai fost la biroul meu ...

-Zaharof (?) : Dar sunt semnate de d-ta !

-Seletzki : Nu poate fi vorba de comision, ci de un onorariu , cum se obișnuiește .

[-----]

-Zaharof (? Ce înseamnă <romimam > ?

-Seletzki : Înseamnă Copșa Mică -Cugir ...

[-----]

-Demetrescu -Brăila : Ce interes aveți să cifrați (" reprezentantul de lemn ")

numele directorului Datoriei publice ?

-Seletzki : Este un uz în toată lumea , între firmele care sunt în concurență ...

-Zaharof (? Nu poate să fie Directorul daoriei publice...Este gral Ștefănescu -Amza ?

-Al.Alexandrini (insistă, îl presează) : Cine este ?

-Seletzki : ... sau col.Georgescu sau altul ...

[-----]

-Zaharof (? dar cine este " cauciuc " ? Ifsyavige ?

-Seletzki : Nu știu, eu nu am avut cifrul în mână...

-Armd.Călinescu : Uzinele Skoda au spus că " reprezentantul de lemn " -

este ministrul de Război , iar " cauciuc " este ministrul de Finanțe ...

-Seletzki : Eu nu pot să știu ...

-Zaharof (? dar d-ta ai făcut acest cifru , cum să nu-l cunoști ?

-M.Condrus : Dacă Seletzki nu are intenția să ne spună adevărul și vrea să ne încurce,

nu are rost să-l ascultăm...

-Seletzki : Este imposibil să spun , după 4 ani , ce am făcut ... Nu pot spune precis...

[i se mai citește din scrisoare ...cere să citească el din scrisoare ...] ...

nu poate să fie decât ministrul Apărării [Ștefănescu -Amza] ...și al Finanțelor

[Argetoianu]

[-----]

-Armd.Călinescu : Va să zică col.Georgescu n-a încasat nimic, dar dacă se făcea comanda încasa ...

-Seletzki : Absolut simplu ...

-Zaharof (?) Și care era comisionul ? 0,75% din cele 3 miliarde coroane cehe ?

-Seletzki : Cred că era o dorință .Uzinele nu puteau da comisioane ...

Acest lucru i l-a spus și ministrului Amza care s-a enervat ... și a spus că va pune alt om [col .Georgescu] să țină legătura... [-----]

-Gr. Iunian : dar la reînțoarcerea din concediu , spui că ai fost iar în relații bune cu ministrul...

-Seletzki : El nu a mai vorbit , cu generalul.. A tratat prin col.Georgescu ...

-Gr. Iunian : Dar ministrul te expulzase...

]-----]

-Zaharof (?) Când s-a petrecut a doua înlocuire a d-tale

cu inginerii Vaida și Măldărescu ? Când d-ta ai revenit la Skoda ?

-Seletzki : Când a plecat de la minister dl. Gral Ștefănesc -Amza .Prin 1931, 32, nu țin minte . Dar dl Vaida nu a avut nici un amestec. El i-a numit pe cei doi ingineri. [-----]

-Zaharof (?) Pentru comanda de armament ai avut întrevederi și cu dl Boilă ?

-Seletzki : Nici o dată nu am vorbit cu vre o persoană civilă , care nu ear în strictul secret al comenzii .[---] În luna iulie 1930, familia sa se găsea la Sovata , unde merge și el în wikend, Atunci l-a cunoscut pe dl Boilă , la băi, fără să știe cine este. Abia după 5 luni de la încheierea contractului a aflat ...

Atenție LD : Falsificarea procesului verbal ! ...

-Zaharof (?) În procesul -verbal de la instrucție ,

d-ta ai declarat că te-ai prezentat la Maniu , unde singur, numai cu d-sa , ați discutat chestiunea înzestrării armatei ;

Apoi spui că , după 2-3 luni ai fost cu cei doi directori generali de la Skoda , la d. Madgearu și la d. Manoilescu , transmițându-le dorința d-lui Maniu pentru înzestrarea armatei. Mai spui că-ți amintești că ai avut câteva întâlniri cu Maniu și Boilă , la ei acasă .

-Seletzki : " **În procesul verbal de la interogator s-a spus aceasta, dar eu nu am spus lucrul acesta nici o dată ."**

-Al.Alexandrini . Dar ați scris procesul -verbal ...

-Seletzki : Da. Eu am spus d-lui col.Hagi Stoica că am deplină încredere, și iscălesc ceea ce scrie d-sa .

-Tilică Ioanid (gogist) : Contractul s-a încheiat în martie .

În februarie nu ați fost la Cluj să vă întâlniți cu Boilă ?

-Seletzki : **În viața mea nu am fost la Cluj.**

-Pamfil Șeicaru : I se pare foarte stranie această declarație a sa .

Cum să nu realizeze importanța semnăturii sale , ca reprezentant al Skodei ?!

Cum să iscălească fără să citească ?!

-Seletzki : **Grefierul venea la mine cu procesele verbale și le semnam unul după altul...**

-Alexandrini : de ce nu ați spus aceasta nici o dată ?

[pe acest moment , **Seletzki cere voie președ. să răspundă în l.germană , neputându-se exprima corect în l.română. I se aprobă. Valer Pop traduce**]

-Valer Pop : Seletzki spune că toată această chestiune este foarte delicată , că nu a vrut să facă uz de acest lucru nici o dată,

pentru că nu a vrut să atingă prestigiul armatei ;

deoarece însă a văzut că este condamnat la 5 ani , **apărătorii lui, fără voia lui, au făcut uz de această chestiune a falsificării procesului verbal.**

Pasagiul acesta a fost adăugat

-Tilică Ioanid : de unde știți că a fost adăugat dacă nu l-ați citit ?

-Seletzki : La proces am avut dreptul să citesc interogatoriul meu.

Atunci am văzut că **aceasta nu am declarat eu . [cere dosarul și arată]**

Vedeți, **într-un loc este scris cu o peniță veche și într-alt loc scrie cu o peniță nouă.**

- **Gr.Iunian** : [îi recitește pagina, îl descoase , îl presează cu tot felul de întrebări]
-**Seletzki** : Eu am dictat **până la acest pasagiu** . Apoi,mi se pare, d comisar a fost chemat și eu am plecat la o țigară. [**O bălmojește , că nu a fost la Maniu, nici la Madgearu ; că la Manioilescu parcă a fost, dar cu altă ocazie**]

se termină audierea lui Seletzki

Cererea de audiere a av.Rapaport

1.) **Voi preciza rostul misiunii lui la Praga , în anul 1929,**

ca consilier juridic la Legația cehoslovacă ;

2.) **N-a fost nici un moment " informatorul" dlui Cădere ,**

fostul director general a Siguranței Statului, pe care nu-l cunoaște ;

3) **Poate da explicații privind rezultatul tratativelor, discuțiile cu ministrul Amza etc etc.**

4) **Poate lămurii chestiunea sumelor vărsate de Seletzki unor domni**

care au exercitat presiuni condamnabile asupra sa ;

Interogatoriul lui Seletzki / 2 iun.'34

5) **Ancheta parlamentară .Audierea g- ralui Uică, 10 iul.'34**

(" Universul " , 11 iul.'34)

[**LD : nu adevărul pot săl aflu .Dar aflu măcar o înlănțuire logică și ițele care s-au încrucișat. În orice caz , eu nu mă voi ocupa de această afacere, decât dacă pot să storc ... substrat de imoralitate politică**]

Comisia sub președinției lui **C.Dimitriu** .

Este audiat **g-ral Uică**, comandant **Corp II Armată** .

Mai întâi, generalul cere să i se îngăduie să citească **Raportul** înaintat , la 28 mart.1933 , ministrului Armatei.

Gral Uică / 28 mart.'33

Gral Uică / 28 mart.'33

▣ **Raportul în Skoda**

În ziua de **10 mart.'33** , **prefectura Poliției Capiatalei** a sesizat pe **comisarul regal** de servicii, **maior Konya Eduard** , că la **reprezentanța Skodei s-au găsit** , de către autoritățile fiscale, **acte și documente ce interesează apărarea națională.**

#Imediat **s-a deplasat** la sediul din str. Batiștei nr. 6 , **comisarul regal V.Parizianu**

(de la Prefectura Poliției) care a constatat că , în aceeași zi,

inspectorul financiar **Ștefan Tănăsescu** - cu autorizarea Parchetului Tribunalului Ilfov -

a făcut o descindere la Reprezentanță, pentru a stabili suma convenită de impunere.

În același timp, s-a făcut o descindere și la **locuința directorului Bruno Seletzki,**

(Str. G.Cantacuzino) pe care , negăsindu-l acasă , **i-au sigilat ușa.**

#Inspectorii l-au informat telefonic [**pe Uică**] imediat despre cele găsite,

și el a dispus **verificarea actelor , facerea unui proces-verbal și ... să i le aducă .**

În același timp , comisarul Konya Eduard a înștiințat pe col. **Victor Pomponiu**

(prim comisar regal al Consil .de război al Corpului II Armată)

și pe col. **Romulus Hotineanu** (comisar regal) ,

care , ajungând la sediul Societății , din ordinul lui [**Uică**] au continuat cercetările...

#În timpul percheziției, **col Pomponiu** a fost chemat la telefon de

Mihai Popovici (Justiție) care a cerut explicații , din al cărui ordin fac percheziție,

pentru a putea să-i comunice primului -ministru Vaida , situația ...

Col.Pomponiu i-a explicat situația , **dar ministrul Popovici a insistat că**

Parchetul nu avea dreptul să facă această percheziție ...

Col.Pomponiu i-a răspuns că, fiind stare de asediu, are acest drept.

În același timp, **Procop Dimitrescu** (prim .procuror Ilfov) a cerut **explicații organului fiscalului, vrând să afle din al cui ordin a făcut descinderea ,**

pentru a-i putea raporta ministrului de Justiție, **Popovici** .

La ora 21, 50 , [**Uică**] am fost **chemat telefonic de ministr. Popovici**, care i-a spus că **descinderea de la Skoda va isca scandal diplomatic**, și că **prim-ministru Vaida se interesează de problemă**.

I-a răspuns că **toate materialele vor fi aduse la sediul Poliției** , că el va merge acolo, și **că-i va raporta**.

La ora 22,30 , s-a încheiat **procesul-verbal**, s-au pus **sigilii la cele 4 case de fier**, s-a închis biroul, s-a pus în vedere secretarului Wilhelm Macek că **nu mai are voie nimeni să intre acolo**.

La domiciliul lui **Seletzki** , s-au luat măsuri ca la întoarcerea lui acasă, **să fie condus la prefectura Poliției capitalei**.

S-au sigilat cassele de fier, dar nu s-a pus santinelă.

EI [Uică] , a ajuns la Poliția Capitalei **o dată cu Bruno Seletzki** .

La ora 24, **Vaida** a fost găsit la telefon acasă la **d.C.Angelescu** - dir. BNR .

L- a informat de cele petrecute, și i-a cerut indicații

Vaida i-a spus că nu are cunoștință de cele întâmplate și l-a chemat acasă la dir.BNR.

Când a fost întrebat de comisarul regal **ce să facă cu Seletzki** , el i-a răspuns :

" La Jilava, dar... să vedem ce spune și dl prim-ministru "

La d.Angelescu se mai găsea și **Titulescu** (Externe) și **GMironescu** (Interne)

În urma discuției , s-a hotărât ca **Seletzki să nu fie arestat** .

Ca urmare a **dispus ca Bruno Seletzki să fie lăsat la domiciliu ...**

Urma ca . a doua zi, Consil de miniștri să hotărască -

A doua zi, 11 martie , nu a primit nici un ordin.A fost acasă la **Vaida** , care i-a spus că **Titulescu** încă nu vorbise cu ministrul cehoslovac Šeba..

Comisarul regal aștepta ordine de la Uică ; fiscal aștepta ordine de la **Madgearu** ;

Uică l-a sunat pe **Armd.Călinescu** (subsecretar de stat la Interne)

care , întâi i-a spus să mai aștepte , apoi ... pe la ora 20 , seara ,

le-a comunicat că **pot continua cercetările**. Dar era târziu ...

Atunci a hotărât ca cercetările să continue pe 12 martie.

gral Uică / 28 mart.'33

▣ **Raportul : ruperea sigiilor**

▣ **Scandalul din cameră**

Pe 12 martie, **locot.col. Pella Ioan**, s-a transportat la locuința lui Bruno Seletzki (Cantacuzino) , unde a constatat că **sigiliul fusese rupt** ;

în schimb, cele din Batiște erau intacte , afară de **cel de la fichett-ul inginerilor** .

Seletzki a declarat că a vorbit cu **dl Madgearu care s-a arătat mirat de descindere ...**

Dosarele au fost cerute de **GMironescu** și **Armd. Călinescu** , să le ducă la Cameră.

Primul comisar regal s-a opus, spunând că **o dezbatere în parlament** pe această fază este inoportună, va împiedica cercetările... dar ... scandalul a izbucnit **[LD : vezi de leagă !]**

Între timp, comisarul regal a informat pe Vaida și pe GMironescu , despre părerea ministrului

Apărării privind documentele găsite la Seletzki , cerând arestarea lui . **Cei doi au spus**

că nu poate fi arestat ... deoarece opoziția ar considera că s-a făcut la presiunea sa ...

la terminarea dezbatelor din cameră, Vaida a hotărât **să nu se ia nici o măsură** ,

până nu vor consulta pe Titulescu (care plecase la Geneva)

În noaptea de 23 / 24 martie, GMironescu l-a consultat (telefonic) pe Titulescu ...

La ora 2 noaptea , prim-comisarul regal și Uică , au cerut telefonic rezultatul :

Titulescu a spus că Seletzki poate fi arestat ! Trecuseră 10 zile de la prima descindere !

Imediat s-a emis **un act de urmărire penală** și s-a procedat la **arestarea lui Seletzki**.

De atunci cercetările au continuat

Raportul / 28 mart-'33

Din discuțiile la Comisia de anchetă / 10 iul.'34

-**Gr.Iunian** :dar de ce ați insistat dvs atâta să fie arestat Stelescu ?

-**g-ral Uică** : Pentru că era cazul să-l arestăm.

-**G-ral Petală** : când a fost interpelarea dr Lupu ?

-**g-ral Uică** : chiar în noaptea când noi insistam să-l arestăm ...

A fost acuzat că și-a depășit atribuțiile. El , ca șef al Parchetului militar , avea acest drept, cf. Codului de justiție militară

-Zaharof : Cine vă urmărea ?

-**g-ral Uică** : Nu pot preciza , dar și astăzi la mine pe stradă sunt 2-3 tipi suspecți... care merg după mine la Corpul de armată...

[poveste lungă cu descifrarea Codului secret , obținut de la Skoda ; cu faptul că s-a simțit tot timpul supravegheat ; că în ziare apăreau știri contradictorii ; că telefonul îi era supravegheat ; că au venit persoane să-i propună mită, 20 milioane , dacă îl eliberează ; sau dacă -l mută la un sanatoriu, că are reumatism ; că și așa , guvernul îl va elibera...]

-**g-ral Uică** : S-a pomenit cu un telefon , a fost invitat la dl.**GGMironescu** [Interne] care , punându-i mâna pe genunchi l-a întrebat . **< Ce-i comedia aceasta cu Seletzki ? S-a terminat instrucția .De ce nu-l pui în libertate ? >**

Ei s-a uitat la ceas , a început să râdă și i-a spus :

< Dle ministru, acum se împlinesc 24 de ore de când am fost vizitați mi s-a spus că am să fiu forțat de guvern să-l pun în libertate > Și i-am spus povestea .

Ministrul Mironescu , care este un om loial , corect , mi-a spus :

<Nu, nu , dă-l dracului atunci.Las să putrezească în pușcărie. Dar mi s-a spus că este bolnav > El i-a explicat atunci că este imposibil ca toți să mintă : comandantul închisorii, comisarul regal .Toți au spus că este sănătos tun.

Și atunci , cum a doua zi era duminică , i-a propus lui GGMironescu :

< hai să mergem să-l vizităm la închisoare ! >

.Mironescu a spus că nu poate merge, dar l-a rugat pe el să meargă. [-----]

-**g-ral Uică** : a doua zi a mers la Jilava, fără să anunțe pe nimeni.

Împreună cu comandantul a mers la **celula lui Seletzki** .

Seletzki , mai întâi l-a luat cu **politețe**, pe urmă a început să **urle** că el nu este trădător,

ca apoi, **plângând, să spună** : **< știi ce căutați , căutați să vorbesc de Maniu și Boilă !>**

El l-a pus la punct :**< nu-ți permit să vorbești de Maniu și Boilă, să vorbești de șperțarii d-tale ! Ce te plângi că ești bolnav ? Uite , ai 7 costume de haine puse pe formă, ai pantofi, ai pat cu somieră , cu saltea, cum spui că ești rău tratat ?>**

A mers apoi la ministrul Mironescu și i-a raportat.

[Cei din comisie - **C.Dimitriu, Gr.Iunian, Alimănișteanu** - insistă să le spună cine a fost persoana care i-a promis mita - el spune că **s-a jurat să nu spună și nu va spune** ;

Cei din comisie insistă să le spună de ce a vrut atât de mult să -l aresteze -

el repetă cele spuse ;

vor să-l încerce cu vreo **declarație compromițătoare legată de Călinescu** -

el repetă că a lucrat la dosare cot-la - cot cu Călinescu și **nu are ce să-i reproșeze** ;

-**I.Floroiu (?)** : Ați spus că **unii s-au supărat** că la interogatoriul lui Seletzki i-ați cerut să spună **ce a vorbit cu oamenii politici . Cine s-a supărat ?**

-**g-ral Uică** : Am fost atăcat de presă și de dl.Ilie Lazăr , pe care nu l-am văzut în viața mea, **a spus că o să mă reformeze , pentru că eu aș fi urmărit pe dl Maniu prin aceste întrebări.**

De ce nu s-au supărat și alții ? **De ce nu s-a supărat** generalul **Samsonovici**,generalul **Cihoschi** . **DI Madgearu nu a cerut , la tribuna parlamentului , destituirea mea ?**

Toată lumea s-a supărat pe mine. Atâta timp cât am anchetat , nimeni nu m-a întrebat nimic, m-au lăsat , ca să zic așa, de capul meu, nu mi-au dat un sfat .

DI Vaida a spus **< militarii trebuie s-o descurce >**

Madgearu a spus **< Militarii au făcut-o , tot ei s-o descurce ! >**

-**Zaharof** : Cum a primit dl Vaida , știrea condamnării lui Zeletzki ?

-**Uică** : Nu pot să-mi încarc conștiința cu un lucru de care nu mi-l amintesc.

Toți mă primeau cu grație , când le aduceam vreo informație.

Cu atât mai mult, poate, când aduceam știrea condamnării.

g-ral Uică / 10 iul.'34

6.) **Ancheta parlamentară.** Scrisoarea lui Seletzki către Societ.Skoda, 1 sept.'31.

(" Universul 2 , 18 iul.'34)

Ancheta care se desfășoară de o lună , aduce noi dezvăluri ...

Se dă și faimosul **Cifru secret** al lui Seletzki ...cu numele și funcțiile persoanelor ... stabilit de lt.col. ICBăleanu , din Cluj

<u>Textul cifrat</u>	<u>Deslegarea</u>
Osuwificyxhe	subsecretar de stat Brătescu ;
Hetghey	țara ;
Reprezentantul de lemn	ministrul armatei ;
reprezentantul de cauciuc	Argetoianu
Anton	prințul Nicolae
Marele comitet	consiliul superior al apărării
Akyfix	col.Georgescu
Adaos de gopoz	adaus la preț
Beqey eaqyhe	general Ionescu Munte
Biqoe gewfa	Maniu , primministru
Bisoife	Madgearu
Cărbuni	Justiție
Cărbuni Weqoiq	Grig.Iunian

[Guv.Tătăărăscu](#) . Legislatura PNL. Sesiunea a II-a . 14 nov.'34 - 20 apr.'35

7.)**Comisia de anchetă parlamentară " Afacerea Skoda" , 17 nov.'34**

(Rev. "Parlamentul românesc " ,an V, nr 154 , 18 nov.'34)

[LD : eu am urmărit acest scandal de la debut. Concluziile leam scris pe parcurs...

Mi-ar fi plăcut să-l pot prezenta pe două coloane : varianta PNL varinata PNȚ

Neputând așa, voi încerca să le aranjez intercalat]

Comisia a avut raportor pe [Aurelian Benteoiu](#) .

[Armand Călinescu](#) a înaintat și el un Raport.

Comisia și-a făcut datoria exemplar, fiind vorba de apărarea națională.

[Călinescu](#) a apărât, bine-nțeles, planul de înarmare și de înzestrare făcut de Maniu.

[Benteoiu](#) a afirmat că contractul a fost oneros, aducând un prejudiciu întreit statului român :

8.) [Aurelian Benteoiu](#) (PNL) Raportul general, Afacerea Skoda, 17 nov.'34

[Armand Călinescu](#) (PNȚ) , Raportul PNȚ

("Universul" , an 51, nr. 316,317, 18 și 19 nov.'34 .)

[LD : **Comisia Parlamentară** a fost constituită la **28 apr.'34.**

Eu am urmărit acest scandal de la debut. Concluziile le- am scris pe parcurs...

Mi-ar fi plăcut să-l pot prezenta pe două coloane : varianta PNL varinata PNȚ

Neputând așa, voi încerca să le aranjez intercalat la fișier Etică sau Sistem de partid.

Titluri, supratitluri, sublinieri, colorări, îmi aparțin.

Forma integrală a rapoartelor : Plic , ziare de epocă

Forma rezumată completă : fișier **Etică**, "**Skoda**"

[Benteoiu](#)

[Călinescu](#)

/ Comisia parlamentară .Sarcini /
/ Contractul Skoda , 17 mart.'30 /
/ Contract oneros
/ Prețuri ilicite /comisioane dubioase /
/ Omisiuni / neglijențe/ neconsultare /
/ Desconsiderarea industr.națională /

/ Dispariția probelor / descinderea /
/ Răspunderea ministr.Popovici /

/ Cazul Boilă / Aventura lui Boilă /
/ Aventura lui Maniu
/ Pretinsul fals , cu vizarea lui Maniu
/ Scrisoarea lui Mihalache :
/ controlul averilor ; judecarea vinovaților
/ Necesitatea pedepșirii vinovaților /

Universul / 18 nov.'34

La două zile de la deschiderea sesiunii parlamentare , se întrunește **Comisia** , sub președinția lui **C.Dimitriu**. Deoarece Valer Pop (vicepreșed.) devenise ministru , este ales vicepreședinte **Demetrescu -Brăila** (ex-ministru) .

Aurelian Benteoiu a depus Raportul general ; **Armand Călinescu** ,Raportul PNT

Presa s-a grăbit să le publice , renunțând la alte rubrici și știri.

[LD : Raportul este enorm ; plin de date, de cifre, de acte ; plin de reglementări juridice ; plin de reperi tehnice ; plin de operațiuni financiare ; etc etc.

Rețin, rezum , numai acele informații care au conotații politice și etice .

În fond pe mine asta mă interesează.]

Benteoiu / 17 nov.'34

▣ Sarcina Comisiei

Conform deciziei parlamentului, s-au fixat următoarele **obiective de cercetare** :

- 1) Dacă Contractul încheiat cu uzinele Skoda , la 17 mart.1930, a fost sau nu oneros ?
- 2) În caz afirmativ, a cui este răspunderea ?
- 3). Sunt sau nu persoane care au traficant , au fost mituite, pe seama contractului ?

Pentru îndeplinirea misiunii , comisia a adunat toate probele și informațiile posibile ; s-au audiat zeci de martori (6.000 pag. !) ; dosarele ridicate la descindere - registre, corespondență - (procesul Seletzky de la Consiliul de Război) ; dosarele secrete ale Ministerului Armatei , la încheierea contractului ; dosarele privitoare la controlul averii lui Romulus Boilă (de la Comisia de control de pe lângă Curtea de Apel din Cluj) ,

Benteoiu / 17 nov.'34

▣ Contractul Skoda (17 mart.'34)

O normală diligență impunea celor ce au încheiat contractul **trei îndatoriri** :

- 1) examinarea prețurilor - să nu coste mai mult decât valoarea ;
- 2) examinarea calității- să nu fie necorespunzător din p.d.v.tehnic și tactic militar ;
- 3) neadmiterea produselor ce se puteau fabrica în țară.

[Analizează , cele trei categorii , pe categorii de arme și muniții (tunuri de câmp și antiaeriene , diverse obuze) , comparând , citând memoriile, mărturiile , acte , documente , prețuri , dobânzi]

Concluzii :

- 1) Neînțelegerile din faza de execuțiune , de comandarea tunului de câmp, sistarea comenzii , s-au datorat **viciilor inițiale ale contractului, încheiat fără caiet de sarcini, fără consultarea organelor competente** ,

- 2) Sistarea comenzii apare justificată , ca necorespunzătoare prețurilor ;

/ PNT și ancheta parlamentară /
/ Guv.Manu ; planul de înzestrare ;
/ Contracte anterioare / Contractul Skoda /
/ Uzinele Europei / Pregătirea contractului /
/ Rigurozitate / consultări / studii /
/ Incapacitatea industr.națională /
/ Politizarea și ranciuna politică /
/ Patimă , minciună , micime /
/ Descinderea la Skoda /
/ Calomnierea lui M.Popovici /
/ Tradiția scandalurilor publice /
/ Concepția PNT : controlul actelor publice /
/ PNT : concepția moral-politică a PNT /
/ PNT : legea controlul averilor... /

/ Calomnierea lui Maniu / falsul din doc. /

/ Comisia parlamentară și ancheta /
/ PNT- nevinovat /

3) În cursul discuțiilor privitoare la executarea contractului , paralel cu eforturile ce se făceau pentru repararea unor pagube injuste, **un român a crezut că poate face din executarea contractelor de armament mijloc de îmbogățire ilicită. Acesta este pensionarul col. Georgescu .Fapta lui are toate aspectele unui trafic de influență și trebuie trimis în judecată.**

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ Apărarea țării și industria națională

Una din îndatoriri , la încheierea contractului, era **promovarea industriei naționale** de armament în vederea **creerii potențialului de război** - necesitate impusă de o crudă și de neuitat experiență.

Această îndatorire este **rezultanta a două interese naționale**, prevăzute de legi.

/ Unul economic - nu este admisibil să te faci dator pentru lucruri care există în țara ta ;

/ Unul militar : necesitatea de a avea material de război în propria țară.

[**enumeră legi, argumente, regulamente care obligă la această datorie**]

Statul român are : un arsenal, o pirotehnie, o pulberărie ;

Industriașii particulari au : o fabrică de pulbere (Făgăraș) , uzinele Reșița, Copșa-Cugir ;

Concluzii :

Din depozițiile martorilor ingineri **rezultă că acest aspect a fost complet și vinovat neglijate. 1/ 3 din obiectul comenzii putea fi executat în țară , prejudiciind industria națională.**

Bentoiu / 17 nov.'34

Concluziile raportorului general

" La cea dintâi chestiune cuprinsă în ordinea de zi a Camerei, aceea de a ști dacă **Contractul încheiat cu Uzinele Skoda** la 17 martie 1930 **este sau nu oneros**, analiza meticuloasă a probelor administrate ne îndreptățește a da următorul **răspuns precis :**

Contractul supus cercetărilor comisiei este un contract oneros.

Statutul român a fost în mod injust și grav păgubit

Prejudiciul este întreit :

1. Cel puțin o treime din obiectul comenzii , **în valoare de cca 1.700.000.000 lei** , putea și trebuia să fie executat în țară.

2. Examinând prețurile din contract , ajungem la convingerea fermă că **ele au fost în mod ilicit majorate în prejudiciul statului român.**

majorarea însumează la valoarea totală a contractului, **1.500.000.000 lei.**

3. Contractul **încheiat în taină** , **fără consultarea** organelor competente a se pronunța, încheiat **neisprăvit**, lipsit de caietul de sarcini, a născut **un viciu grav al nedeterminării obiectului** , producând **neînțelegeri, întârzieri, sistare.**

Bentoiu / 17 nov.'34

La cea de-a doua chestiune cuprinsă în ordinea de zi a Camerei , aceea de a ști **cine este responsabil** de toate aceste neajunsuri, există **două răspunderi :**

I. Skoda

Cercetând probele administrate - mai ales actele ridicate de la reprezentanța din București - am ajuns la **convingerea nesdruncinată** , că reprezentantul acestor uzine, **Seletzki**, s-a **dedat la practici și mijloace ilicite** , având ca rezultat vicierea atmosferei în care s-a tratat și încheiat contractul. **Procurarea prin mijloace de corupție a tuturor informațiilor** în legătură cu problema înarmării țării, **interceptarea demersurilor** făcute de statul român, **substituirea de piese** la concurs, **infiltrarea** că alte uzine sunt în cartel, **tranzacția asupra licitațiilor** în vederea suprimării concurenței , prezentarea unor **tablouri cu prețuri inexacte** , **toate au fost ilicite. Statul român are posibilitatea de a înlătura , prin mijloace legale, prejudiciul injust rezultând din contract**

II. Reprezentantul statului român

în examinarea probelor, rezultă **următoarele culpe :**

1. **Omissionea** de a procura **date comparative** din contractatul iugoslav , care se puteau cere pe cale oficială, și nu ne-ar fi refuzat ;

2. **Neglijența** de a cere **oferte de la toate uzinele** de armament , pentru a compara prețurile ;

3. **Dispariția** tabelelor pretinse ca existente, în momentul încheierii contractului ;
 4. **Înlăturarea nejustificată și inexplicabilă** a tuturor organelor ministerului Apărării , în atribuțiunile legale ce le aveau
 5. **Semnarea contractului** și plata unui avans însemnat , **fără alcătuirea caietelor de sarcini** ;
 6. **Preferința pentru Skoda**, în detrimentul firmei Schneider , cu pretinsa minciună că ele ar fi în cartel ;
 7. **Călcarea obligației** de a consulta Comitetul materialelor (de la Consil. Superior al Apărării)
 8. Urmată de **simulacrul consultării** (5 mart.'30)
 9. **Inducerii sale în eroare, nesocotirea recomandărilor**
 10. **Aprobarea tardivă și inutilă** a recomandărilor, după încheierea contractului (17 mart.'30)
 11. **Contractarea pe un preț exagerat** superior , chiar față de prețurile cerute de Skoda ;
 12. **Desconsiderarea potențialului industriei naționale** (cca 1.700.000.000)
- Bentoiu / 17 nov.'34**

A treia chestiune -dacă sunt sau nu persoane care au traficant pe seama contractului , pe baza registrelor , corespondenței , cifrului , de la Reprezentanța Skodei, a arătat în Raport cum a folosit Seletzki banul ca mijloc de corupție .

Cuvântul "palaelibus" care abundă în aceste registre , nu îngăduie îndoială .

Prin prisma rezultatelor anchetei ,

Comisiunea nu crede, însă , că ar putea rosti nume precise ale vinovaților.

Dificultatea a fost creiată prin **dispariția probelor hotărâtoare** aflate la arhiva Skodei , cu prilejul **întreruperii descinderii din 10 martie 1933 .**

Vinovat de această dispariție este ministrul de Justiție din acea vreme, care ,

călcând limitele competenței sale , invocând neautorizat numele primului ministru

[Vaida] și primejdia unui conflict diplomatic, intimidând organele autorității ,

dl Mihai Popovici calcă textele exprese privitoare la competență ,

ceea ce constituie delictul prevăzut și pedepsit de art. 3 din Legea răspunderii ministeriale

[dă mărturii, amănunte, care dovedesc imixtiunea lui Mihai Popovici] [-----]

D.Mihai Popovici n-avea nici un amestec legal în activitatea și competența autorității militare.

Ministrul Justiției este șeful membrilor parchetului civil, - dar și acestora el nu le poate da

ordine și instrucțiuni , decât pentru urmărirea crimelor și delictelor, nicidecum în zădărnicierea unei

cercetări începută .Motivele acestei imixtiuni sunt nu numai nevalabile, dar chiar suspecte.

O reprezentanță comercială nu este o legație, spre a i se aplica privilegiul extraterritorialității .

Rămâne deci stabilit că **dispozițiile d-lui Mihai Popovici, calcă textele exprese ale legilor .**

Credem deci că **d-sa urmează să fie trimis în judecata Înaltei Curți ,**

pentru **delictul de ilegalitate în exercițiul funcțiunii de ministru,**

în baza art. 3 din **legea răspunderii ministeriale ,**

și totodată **înaintea Comisiunii pentru controlul averilor.**

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ **Cazul Boilă**

În întinericul rămas în urma dispariției probelor, **se deslușește** , totuși, **o figură delinquentă :**

aceea a d-lui **Romulus Boilă**. Din actele aflate în dosarele Comisiunii pentru controlul averilor

de pe lângă Curtea de Apel din Cluj, și din depozițiunile luate în fața Comisiunii de anchetă

parlamentară, **se desprind prezumțiuni grave , precise și concordante ,**

cari duc la concluziunea **provenienței delictuoase**

a sumelor obținute și mânuite de d-sa în cursul anilor 1929 și 1930.

Actele juridice invocate de d-sa , au toate aparența unor acte simulate ,

făcute exclusiv în scopul acoperirii unor realități condamnabile.

Onor Camera va avea să decidă dacă, pe baza gravelor prezumțiuni semnalate,

urmează sau nu ca d. Romulus Boilă să fie trimis în judecata instanțelor de drept comun,

pentru **delictul de trafic de influență** comncomitent cu, sau **după terminarea procesului**

privitor la controlul averii, astăzi în curs.

[---mărturii, declarații, dovezi -----] [-----]

Miraculoasa prosperitate a d-lui Boilă , concomitentă cu tratativele și încheierea contractului,

a dat loc la **grave bănuiele**. Din ancheta testimonială și din dosarul Comisiunii pentru controlul averilor de la Cluj, rezultă că **în intervalul 1928- 1931**, d.Boilă a fost de **o activitate pe cât de intensă , pe atât de variată** , depășind cu mult sfera competenței sale.

D.Boilă fusese înainte **profesor de drept constituțional**, catedră la care a revenit în ultimul timp.

În intervalul mai sus arătat, **îl vedem însă preocupat** de chestiunea **pensiilor pentru funcționari și pensionarii unguri**, de chestiunea **aprovizionării C.A.M., cu tutun, și de aprovizionarea armatei !**

Din declarația sa la Comisie (18 iul.'34), rezultă că **a avut legături cu Frantz Renner** din Viena , **care propusese , prin 1929**, prin intermediul d-sale, **cantități de arme și material de război.**

În spatele lui Renner, stătea **generalul austriac Arthur Reuther**, om cu întinse legături în Austria.

Din declarațiile d-lui Boilă, Maniu și col.Drăgănescu reese că **în urma ofertei lui Renner, DI.Maniu a dat ordin d-lui col.Drăgănescu** ca în vacanța Paștelui **să plece la Viena să achiziționeze armamentul .**

[Se face un citat larg din **declarația col Drăgănescu** care vorbește de caracterul " secret" al misiunii ; de faptul că i s-a dat pașaport de la președinție, cu alt nume ; despre întâlnirea cu Renner care i-a arătat lista ; cum s-a prezentat el la ministrul Cihoschi care i-a spus că Boilă este "un ticălos" .]

[Se dă un citat din **declarația portarului de la hotelul Palace**, din care rezultă că Boilă și Renner au avut camere vecine și că la Renner venea, adesea, Seletzki ;

[Se dă citat din **declarația av.Vasile Marin** (fost șef cabinet în guv.Maniu) care a spus că **Seletzki venea ades la Maniu**, singur sau însoțit de Boilă ;

D.Iuliu Maniu a contestat declarația lui Vasile Marin, spunând că Boilă l-a cunoscut pe Seletzki după încheierea contractului , la Sovata , în aug.'30 .[-----]

Bentoiu /

▣ **Averea lui Boilă**

a) casă în Diciosânmartin unde a profesase avocatura ; vândută în 1920

b) **Acțiuni** la banca "Vulturul" ;

c) **Bani** la Banca " Patria"

d) Fabrică de cărămizi (cu tatăl său) , vândută;

e) Mobilier ptr. 7 camere ;

f) Bijuterii -zestrea soției ;

II.)Între 1918- 2 apr. 1920 , a fost membru al Consiliului Dirigent .

A dobândit următoarea avere :

a) Dreptul la **salariu de prof.universitar** ;

b) **Casă în Cluj**, cumpărată la 7 martie 1920 .

III.) Din 1921, a început **să se ocupe de minele d-lui Maniu** , care a fost mereu deficitară ;

Între 1921 - 1929, n-a dobândit nici o avere , dar **a făcut multe datorii**

la Creditul Bănățean , Banca Centrală Bănățeană, Banca Maarmorosch Blank, Fabrica de celuloză, Banca Centrală din Cluj, Banca Patria din Blaj, CEC -Sibiu,Banca centrală -Turda, etc etc. etc.la încă 21 de bănci, fabrici , societăți , și la unele persoane particulare .

Total datorii : **33.041. 943 + 8.802.320 lei**

Toate aceste datorii au fost făcute în vederea **exploatării minelor din Apuseni .**

Cu toate aceste mari datorii, între 1929-1930 , el face tot felul de cheltuieli :

Urmează cheltuielile făcute în 1929- 1930 : reparația casei, mobilier de artă antică,

lămpi cristal,automobil nou, covoare, casă la Mănăștur, acțiuni la diverse bănci, animale de preț, alt automobil, grajduri de piatră

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ **Minele lui Maniu**

Din declarațiile d-lor Boilă și Maniu, și din actele de la dosarele pentru controlul averilor, Distingem cu privire la mine , două faze :

I. Până în 1930 , aceste mine aflate ca drept de ccesiune pentru exploatare în patrimoniul d-lui Maniu , au figurat din p.d.v. juridic pe numele d-sale.

D.Boilă a avut calitatea de administrator, simplu mandatar.

II. În 1930, d.Boilă a înregistrat la tribunalul Cluj, o firmă individuală , sub denumirea "Administrarea minelor de aur din Baia de Arieș"

La 8 oct.1930 , între cei doi a intervenit un contract prin care Maniu a dat în arendă lui Boilă toate drepturile de exploatare și de folosință , toate drepturile miniere de orice natură.

[Sunt date numeroase doc. cu fel de fel de tranzacții ale lui Boilă, în administrarea acestor mine LD : este clar că toate paragrafele - 3 pagini de ziar ! - îl vizau pe Maniu, tot felul de chichițe, tot felul de suspiciuni , contraziceri , se lansează insinuări , se fac supoziții

Ex. : " Se va putea ajunge la identificarea " grupului anonim" în persoana lui Seletzki , ascuns în spatele omului de paie Radermacher, prieten cu Sautermaister , amândoi locuind în același oraș, Wiisbaden ?

Camera va avea să decidă dacă pe baza acestor indicii [-----] poate fi trimis în judecată penală dl. Boilă pe temeiul art. 146. cod penal ?

În sens afirmativ pledează prezumțiunile de o gravitate și de o concludență vecină cu certitudinea - în ce privește proveniența delictuoasă a sumelor încasate [-----]

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ Pretinsul fals de la procesul lui Seletzki

[Sunt acele pasaje în care Seletzki declarase că a fost deseori la Maniu]

Deși nu se află între obiectivele cerute de Cameră ,

Comisia a dat toată atenția pretinsului fals săvârșit la proces.

Concluzia este că nu s-a făcut dovada acestui pretins fals .

Dimpotrivă, totul pare a se reduce la o diversiune socotită necesară în apărarea celui ce - din probele ulterior descoperite - apare cu puterea evidenței ,

imposibil de a mai fi apărat : Seletzki .

Osânda acestuia a fost dreaptă, iar justiția militară pe nedrept ponegrită.

[-fraze din declarații, citate din anchetă care să dovedească că nu s-a făcut nici un fals -]

" În concluzie , toată chestiunea pretinsului fals , apare ca o diversiune creată în interesul de a specula pasiuni politice în vederea scopului unei revizuirii a procesului, scop în care Seletzki și apărătorii lui n-au avut scrupule ce ar fi trebuit să-i oprească de la o denigrare nedreaptă a justiției militare.

Din toate probele administratate , din cercetările făcute , nu reiese dovada falsului.

Această concluzie o credem autorizaă cu atât mai mult cu cât dl. General Condeescu , expunând rezultatul cercetărilor făcute de d-sa, face oricărui convingerea că

falsul a fost imaginar "

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ Scrisoarea lui Mihalache

▣ Controlul averilor

▣ Trimiterea în judecată a vinvaților

[Aici este atins guvernul Maniu, în mod insinuant și perfid. Atac cu propriile arme. Invocarea recomandării lui Mihalache]

" Un ultim cuvânt :: din cuprinsul dosarelor Comisiunii , nu putem omite scrisoarea adresată în cursul cercetărilor de d.Ion Mihalache și deosebita ei semnificație.

Credem că putem vedea în ea atitudinea unui partid - lămurită prin exponentul lui cel mai autorizat .

D-sa cere controlul averilor miniștrilor în funcție , la data contractului.

Lumina în afacerea Skoda o cere țara întreagă și nu o poate refuza nimeni.

Cu aceeași preocupare vădită în tot cuprinsul Raportului,

de a nu formula generalizări nedrepte și vexatorii,
ci, dimpotrivă, de a circumscrie și localiza culpele și răspunerile,
credem că se poate , însăși din cererea d-lui Ion Mihalache ,
trimiterea înaintea Comisiunii pentru controlul averilor ,
a persoanelor arătate mai sus , ca trebuind să fie trimise în judecată .
[LD : col.Georgescu și Romulus Boilă ? minisștrii în funcțiune atunci ? Nu înțeleg.]
A.Bentoiu / Raportul Skoda / 17 nov.'34

9.) **Armand Călinescu (PNT) , Raport PNT, Afacerea Skoda, 17 nov.'34**

(" Universul " , an 51, nr. 316,317, 18 și 19 nov.'34)

Imediat după citirea Raportului general de către Bentoiu,

**Armand Călinescu a depus pe biroul Comisiunii un alt Raportul PNT ,
elaborat de deputații național-țărăniști din Comisie , redactat de Armand Călinescu .**

C.Dimitriu (președ. Comisiei) a obiectat că un alt Raport nu-și are rostul,
întrucât numai Bentoiu a avut mandat din partea Comisiei.

Raportul PNT a fost reținut de Comisie , ca o simplă întâmpinare .

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ **PNT și ancheta**

" Ținem să reamintim că această anchetă parlamentară ,
s-a întreprins în urma stăruinței noastre , a reprezentanților PNT din Cameră.

Și, întrucât ne privește, trebuie să avem o îndoită mulțumire .

Pe de o parte, fiindcă contractul încheiat cu uzinele Skoda ,
care la început a fost înfățișat opiniei publice învăluit într-o serie de legende ,
se conturează astăzi într-o lumină mai apropiată de realitate.

" În adevăr, în urma numeroaselor documente pe care noi le-am adus la iveală ,
fie din arhivele autorității de stat , fie din arhivele secrete ale casei furnizoare ,

**rând pe rând vechile legende s-au văzut risipite ,
vechile exagerări au fost topite**

și atâtea insinuațiuni au rămas fără efect .

" Dar , în al doilea rând, **trebuie să fim mulțumiți** , fiindcă atât în fața noastră , cât și în fața
opinie publice din țară, **discuțiunea a depășit cadrul analizei** unui contract de furnitură ,
pentru ca să îmbrățișeze **cadrul unei importante probleme de stat** .

Este vorba de **problema înarmării țării** privită în întregul ei.

Și înțelegem să punem un accent special pe această latură a chestiunii , pentru că , în adevăr,
ea este cea mai corespunzătoare **preocupărilor esențiale ale parlamentului** ,

și pentru că ea, scuturând o veche apatie, **va pune în mșcare o acțiune creatoare
de mare importanță națională "**

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ **Patimă, minciună, micime de suflet .**

▣ **Fără ranchiună politică !**

" În asemenea condițiuni, socotim că este bine să **discutăm desbrăcați de orice patimă
politică**. Pot exista chestiuni mărunte în jurul cărora să **dezlănțuim resentimentele noastre** .

Pot să fie momente când un asemenea sport să fie tolerat. Se poate !

Credem hotărât însă că **nu este astăzi nici momentul și nici problema**
de natură a îngădui **preocupări pătimașe**.

De altminteri , nu știm ca societatea să fi înregistrat cândva

vre-un folos de pe urma oamenilor pătimași.

Oricât s-ar agita asemenea oameni , oricât ar pune ei și inteligență și talent,

este incontestabil că **eforturile lor rămân sterile**, timpul le acoperă cu uitarea.

Cel mult dacă sunt reținute ca **curioase ilustrări ale micimii de suflet omenesc.** "

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Apărarea prestigiului armatei

[LD : eu mă deosebesc total de acest p.d.v. privind menajarea militarilor, oameni și ei, atunci când se discută asemenea afaceri , și cred că această mentalitate a fost scump plătită de România. Subiect tabu, cocoloșit cu grijă, el s-a arătat în toată dimensiunea, ori de câte ori armata a fost chemată să-și facă datoria : în primul război mondial, în 1940 la cedarea teritoriilor, în al doilea război mondial. Una trebuia să fie secretul militar , alta scăderile morale ale comandanților ei . Recunosc că va fi greu să abordez astfel chestiunea.]

" Dar, în afară de asta , noi credem că **trebuie să discutăm desbrăcați de ranchiunele politice** , și fiindcă, în definitiv, **analizăm activitatea** unor organe ale **armatei noastre** .

Armata trebuie să rămână cu prestigiul ei întreg pentru că , în ceasurile grele, **Tara să se poată bizui pe ea.**

Mărturisim că **am preferi ca dacă cumva se găsesc greșeli în chestiunea Skodei,** ele **să fie mai degrabă ale civililor decât ale militarilor.**

Și , în orice caz, **nu este de iertat ca , prin fapta noastră , a oamenilor politici , să aducem o atingere prestigiului armatei "**

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Planul de înzestrare al gov.Maniu (1929- 1930)

▣ Contractul Skoda - integrat planului .

[LD : prezintă interesele firmelor de furnituri , concurența, episoade diverse.]

La 17 martie 1930 , s-a încheiat contractul cu Skoda.

Cumpăram material de artilerie, cca **600 guri de foc și munițiuni,**

cam cu cât a intrat România în războiul mondial . Prețul era de cca **5 miliarde lei** .

La Comisia parlamentară, **Iuliu Maniu**, președinte de guvern pe atunci,

a explicat **situația internațională dificilă** în care se găsea Români :

la răsărit , un vecin cu care nu aveam reglementată situația, agitațiuni la graniță ;

la apus, o propagandă revizionistă din ce în ce mai intensă ;

În 1930, a existat o alarmă , serioasă sau nu , contează mai puțin.

România s-a adresat atunci statelor amice să ne cedeze în grabă material militar .

S-au trimis delegații din stat în stat . Ni s-a arătat toată bunăvoința,

dar **ne dădeau doar material vechi**. Experiența a fost plină de semnale de îngrijorare .

România face parte dintr-un sistem de alianță, în care trebuia să se încadreze

cu prestigiu și demnitate .Nu avea veleități agresive, dar trebuia să-și asigure apărarea.

Consiliul superior al apărării țării (legea din 1924), compus din membrii guvernului și

comandanții militari trebuia să se întâlnească regulat ,

să întocmească și să vegheze planurile de înzestrare .

Până în 1928, când a venit PNȚ la guvern, Consiliul se întrunise doar de două ori,

și discutase chestiuni secundare . **La 2 iulie 1929, guvernul Maniu** a pus la lucru acest

Consiliu : planul de înzestrare elaborat de M.St.M.

Cu acest prilej, **Maniu** a subliniat importanța, eforturile ce trebuiesc făcute,

cerând ca înzestrarea să fie urgentată, înzestrarea să fie redusă la jumătate.

Atunci **g-ral Mărdărescu** (ministr.de Război în gov.liberal), **g-ral Petală,**

au avut cuvinte de înaltă apreciere la argumentele și intențiile primului ministru.

După consacrarea legală a planului de înzestrare , s-a alcătuit o **Comisiune permanentă**

însărcinată cu realizarea planului:

a) Dotarea artileriei cu material modern :

pentru asta s-au încheiat **contractele cu Skoda și Schneider-Creuzot ;**

b) Dotarea infanteriei cu puști mitraliere - **contractul Zbrojowka**

c) Recontrolarea munițiilor - se pregătise **un contract cu polonezii** , la plecarea de la guvern ..

d) Reorganizarea industriei naționale - **contract de 15 miliarde**, pentru tehnologizare

e) Credite de 1 miliard de lei , pentru diverse dotări, pe piața internă.

Acesta a fost planul de înzestrare. Skoda era integrat în el.

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Stadiul programului de înzestrare (1931- 1934)

dacă se analizează realizarea planului de înzestrare , după plecarea PNȚ de la guvern, constatările sunt dureroase.

Înzestrarea artileriei ?

În toamna anului 1934, trebuiau să fie livrate 600 guri de foc.

Contractul a fost sistat și nu a primit nici un tun !

/ Înzestrarea infanteriei ?

Abia acum [1934] s-a autorizat fabricarea puștilor-mitralieră comandate de gov.PNȚ

/ Recontrolarea munițiilor ?

Convenția cu polonezii a fost abandonată , situația a rămas aceeași.

/ Refacerea industriei naționale ?

Proiectul de contract a fost anulat în 1931.

Armand Călinescu / **Deslănțuirea patimilor de partid.**

Și atunci avem dreptul să ne întrebăm **de ce s-a abandonat acel plan chibzuit ?!**

Între timp, **în locul contractelor militare** , am avut **deslănțuirea pasiunilor politice**

de partid .De sigur , o anchetă trebuia făcută ; neregulile trebuiau cercetate cu toată

seriozitatea ; " **Se putea ancheta oricât, se puteau sancționa vinovații .**

Dar nu trebuia sistată înarmarea și nu trebuia transformată chestiunea

în agitațiuni publice de partid , cari nu pot decât să descurajeze națiunea."

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Industria națională de armament

De ce s-a dat comanda uzinelor străine ? de ce nu s-a încercat construirea tunurilor în țară ?

" **Industria națională !** De sigur, **ideea este foarte interesantă și ispititoare .**

Nu numai că se încurajează astfel **munca românească**, dar și pentru că **se asigură** în timp de război **furnizarea materialului în țară**. Știm doar din experiența marelui război [-----]

Prin urmare trebuia avută în vedere industria națională.

Dar care uzine din țară puteau fabrica tunuri ?

Avem două uzine pentru armament : **Reșița și Copșa Mică-Cugir.**

Noi am văzut multe expuneri care arătau că **aceste uzine nu ar fi capabile**

să construiască tunuri ; am văzut **descrieri pesimiste** asupra capacității tehnice a lor ,

a lipsei brevetelor, a finanțării ;

S-a dat în 1925 -1928 uzinelor Reșița șemizarea a 900 țevi de tun ;

fostul director a spus Comisiei că, după câteva trageri ... țevile plesneau !

Nici nu au mai fost montate pe afete !

S-a organizat la ministerul Armatei un concurs pentru puști-mitraliere ;

a venit Cugirul cu un model ; s-au făcut trageri ;

pușca Cugirului s-a clasat pe ultimul loc (declarația g-ral Paul Angelescu)

Mai este ceva : șemizarea de la Reșița a costat 250.000 / țeava ; la Skoda 160.000 / țeava .

iar mitraliera de Cugir, era cea mai scumpă , față de altele ...;

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Contracte , contracte ...

Între 1921 - 1930, **Miniserul Armatei** ,Arsenal, Pirotehnie , a încheiat **74 contracte** , dintre care 67 cu bună învoială și 7 cu licitație publică.

Arată câte contracte s-au făcut de generalii : Cihoschi , Rășcanu ,Mircescu , Condeescu , Angelescu...

În 1928, când a venit la putere PNȚ , ministerul de Război **încheiase** , **la buna învoială, fără licitație, 21 de contracte cu același furnizor : Boxhall .**

Și ce contracte , cu ce sume și pentru ce materiale ! : **cartușe, focoase, etc**

care ar fi putut fi comandate la orice fabrică, cu prețuri mai reduse.

Le-a anchetat cineva ? S-au cercetat registrele, caietele de sarcini , cifrurile ?!

S-a insinuat că PNȚ a avut un fel de aplecare spre Skoda .

dar trebuie să se știe că, **în 1928, când PNT a venit la guvern, a găsit Ministerul de război în relații contractuale cu Skoda .**

Se încheiaseră 17 contracte în valoare de peste 1/2 miliarde lei : g-ral Rășcanu 1 contract (1921) , g-ral Măldărescu 10 contracte ; g-ral Mircescu 4 contracte , g-ral Angelescu, 2 contracte
Prin urmare, **toți miniștrii făcuseră afaceri cu Skoda, și chiar cu același reprezentant !**
Ei au avut voie să viziteze depozitele noastre, să le studieze, să dea recomandări.

Skoda -era știut - fabricase primul tun modernizat , după război.

Cu ea făcuseră contracte aliații noștri, pentru înzestrare.

Însuși Vintilă Brătianu se interesase de aceste tunuri.

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Uzinele de armament ale Europei

[LD face un adevătat tur geografic al acestor uzine existente, pentru a demonstra de ce a fost aleasă Skoda]

/ La **Sneider -Creuzot** (Franța) ? Ne-am dus; am examinat ; am comandat 45 de baterii tunuri grele ; dar uzina ne-a trimis la Skoda , cu care era în cartel .

/ La **Wickers** (Anglia) ? era o idee , dar era mult mai scump și mult prea departe și avusesem cu ea experiența cu Copșa- Cugir!

/ La **Soloturn** (Elveția) ? La **Bofors** (Suedia) ?

Prima era camuflarea **vechilor uzine austriece Steyer** ; a doua ,camuflarea **vechilor uzine**

Krupp . Puteam noi încredința comenzile acestor foști inamici ?

Și ministrul actual, g-ral Paul Angelescu a afirmat că acet lucru nu este recomandat

Concluzie : nu se putea alege decât Skoda.

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Pregătirea contractului Skoda (nr. 6102)

[LD: demonstrație că contractul a fost temeinic pregătit și că aserțiunea "grabei " a fost o legendă , o minciună voit exagerată . Argumente .Dovezi meticuloase prezentate. La fel de convingător ca și **Raportul** adversarului său, Benteoiu.]

Planul de dotare al oștirii a fost aprobat la 2 iulie 1929 :

Modelele de artilerie ce trebuiau comandate la Skoda și Creuzot au fost fixate la 4 sept.

Inspectorul general al artileriei, g-ral Munteanu , a fost trimis în Franța și Cehoslovacia să se documenteze, iar la întoarcere **a prezentat rapoarte** (oct.'29);

Au urmat **tratatul financiar** cu furnizorii , care au fost **prezentate succesiv** ministrului armatei și primului ministru . (nov.'29 - febr.'30)

A urmat **avizul tehnic** al Direcțiunii armanetului (2 mart'30) etc etc...

Abia după 9 luni de cercetări și studii , **contractul a fost semnat** (17 mart.'30)

Consiliul Superior de Apărare i se aduce la cunoștință **efectuarea comenzii** .

[-----Urmează paragrafele demonstrației -----]

Caietele de sarcini ; Condițiile contractului ; Planul de finanțare ; Prețurile ; Cosultarea miniștrilor ; Consultarea militarilor ; Derularea contractului

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Contractul Skoda - pretext de răfuială politică

[LD : caută **lansarea " bombei" de către dr. Lupu !** Revezi ce spusese atunci ... și leagă de ce spune cu amărăciune Călinescu . **Dar nu uita !**

Adu- ți aminte de **campaniilor lor pentru răsturnarea guvernului Vintilă Brătianu !**

Adu-ți aminte ... cine a uzat metodic de **denigrarea fără suport real !**

Nu uita ce i-au făcut lui Duca ! Acum îi doare !

Și nu uita , nici evoluțiile lor viitoare , ce va spune mai târziu **Maniu despre Călinescu.**

Dar să nu anticipăm : suntem în nov.'34]

" Dar, domnilor deputați, asupra acestei chestiuni **s-au făcut ample discuții politice** , atât în **Corpurile legiuitoare** , cât și în **presă** , în anii din urmă.

Unii oameni s-au declarat împotriva actelor încheiate de guvernul național-țărănesc din 1929-1930. **Au privit situațiunea** din acea epocă **sub un alt unghi**

decât acel în care văzuse lucrurile guvernul responsabil.

Au considerat altfel utilitatea furniturii de armament și au ridicat obiecțiuni asupra ei.

Într-un cuvânt, **s-a pus în discuțiune întreaga politică a guvernului național-țărănesc** în această importantă **problemă a apărării țării**.

" **Firește, era de așteptat** ca diferitele **forțe politice să se întâlnească** și **să se combată** între ele pe chestiuni care formează **activitatea unui guvern**.

Mai mult, **era chiar de așteptat** ca într-o țară cum este a noastră, unde luptele de partid sunt atât de vii și pasionate , **să se treacă și la acuzațiuni**. La acuzațiuni **al căror caracter se schimbă după diapazonul** însuși al luptelor , și trecea **de la simple neglijențe până la abuzuri și fraude**.

Era de așteptat acest lucru !

" Ce este drept, **ne-a fost dat să asistăm** la un procedeu foarte straniu și anume am văzut că în această chestiune

mai întâi s-au format acuzațiunile și numai **în al doilea rând s-a căutat** existența însăși sau **temeinicia lor**.

Pe când **normal ar fi fost , dimpotrivă**, ca mai întâi să se facă cercetarea și **apoi să se pună concluziunile**.

Fiindcă astfel, **s-ar fi evitat afirmațiuni complectamente false sau exagerări izbitoare**

" Dar în sfârșit, se vede că **asa este de esența luptelor de partid !**

Să se înceapă cu acuzațiunile , fiindcă prin acest procedeu , **chiar dacă ulterior acuzațiunile cad, rămâne totuși atmosfera , și acesta este scopul luptelor politice. "**

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▀ **Tradiția scandalurilor politice , retro' 1867, 1890**

[**LD : o magistrală demonstrație de morală politică. Bine-nțeleas părtinitoare. Pro domo .**

Dar ce punere la punct pentru "acuzatorii" , pentru " cenzorii" unor asemenea cazuri.

Dr.Lupu, Aurelian Benteoiu ș.a. ... Ioviți din plin.]

" De altminteri, domnilor deputați, luptele de acest fel nu constituiesc un lucru nou în viața noastră publică. **Istoria Vechiului Regat** a mai cunoscut **momente** în care s-au întrebuițat mijloace de acest fel și **pasiunile au ajuns la aceast diapazon**.

Guvernul conservator , acuzat ...

Miniștrii conservatori , în cap cu Lascăr Catargiu, **au fost puși sub acuzare** .

Au fost acuzați generalul Florescu, Alex.Lahovary ,Petre Carp , Titu Maiorescu, Iorgu Cantacuzino. Toți acești **oameni** , a căror activitate **a ilustrat viața publică românească** , și înainte de acuzare și după acuzare . Și **au fost învinuiți** , nici mai mult nici mai puțin, decât de faptul **de a-și fi însușit banii statului** în profitul lor personal.

Lascăr Catargiu fusese acuzat de acest lucru .

" Este drept că **deslănțuirea aceasta pățimașă nu a găsit o aprobare în opinia publică**

din acea vreme .Pentru că în chiar timpul când se desfășura ancheta ,

foștii miniștrii conservatori se prezentau **în fața corpului electoral**

și **se vedeau aleși cu mari majorități**. Apoi **actele de acuzare cădeau** din ce în ce **în uitare**, pentru ca , de la o vreme, **să le fie frică mai mult acuzatorilor** .

Este interesant de arătat că președintele comitetului acuzator, **liberalul Eugeniu Stătescu, a devenit ministru** înainte chiar de a se termina ancheta , **ca și cum guvernul** din acea vreme **voia să acorde un fel de răsplătire acelor inițiative. Iată un prim caz există.**

Guvernul liberal, acuzat...

" **Un al doilea**. Anume , **în 1888** ,după căderea partidului liberal, **conservatorii au recurs** și ei , la rândul lor, **la aceleași metode de luptă politică** și a fost **pus sub acuzare** , de data aceasta, **Ion Brătianu și ceilalți miniștrii liberali**.

Cu redactarea **Raportului** împotriva lui Ion Brătianu a fost însărcinat **Nicolae Blarenberg** .

După lungi tribulațiuni - trecuse aproape un an de când liberalii se aflau sub acuzare - Blarenberg și-a depus, în fine, raportul său.

Este interesant de amintit că **Blarenberg, la scurt timp după terminarea misiunii sale**

- de data aceasta se observase mai multă decență decât cu Stătescu -

a fost și el numit ministru. Blarenberg , care nici o dată nu aspirase să devină ministru, **s-a văzut astfel introdus într-un guvern.** Ce este dreptul, el a fost mai puțin norocos , pentru că nu a putut sta la putere **decât 21 de zile ! A căzut.** Și după aceea, **acuzatorul lui Brătianu a intrat în umbră ,** pentru **ca să nu mai reapară nici o dată.**

Maiorescu spunea...

" Este adevărat că , de data asta, **se întâmplase altceva.**

O parte din membrii guvernului , considerând greșala politică făcută înainte de partidul liberal , **nu au voit să o repete și ei, și au combătut raportul.**

În special Titu Maiorescu a arătat că **< nu poate să existe o garanție de nepărtinire când un partid vrea să judece pe un alt partid . >**

Și apoi adăuga - se vede că așa era situația atunci -

<țara așteaptă altceva. Țara nu se pasionează de ranchiunile de partid, ci ea așteaptă reforme pentru îndreptarea vieții economice și sociale. >

Așa argumenta Maiorescu în Cameră , în 1890."

Gh.Panu - precursor al dr.Lupu ! ...

" Nu a lipsit atunci și **un incident destul de picant .**

Anume între **acuzatorul lui Brătianu**, figura și **Gheorghe Panu** , care , totuși, f **usese colaboratorul lui.** Între timp, Gh.Panu plecase de la liberali **și înființase partidul " radical" .**

Titu Maiorescu a avut atunci o șarjă usturătoare împotriva " radicalului" domn Panu, care **acuză acum pe fostul lui patron.**

Maiorescu a dat atunci o frumoasă lecție de morală publică

Morala ...

" Iată prin urmare **două exemple de luptă între partide ,**

izvorâtă din sentimente de răzbunare .

Ce au însemnat aceste acte , fără îndoială **nu și-au dat seama cei ce le-au săvârșit ,** în momentul acela. **Patimile o dată deslănțuite , împiedică pe oameni să păstreze măsura** și , mai ales, **să cântărească răsrângerea** pe care o poate avea **un act necugetat asupra intereselor superioare .**

" În asemenea momente, **domină resentimentele personale, instinctele primitive.**

Ce e drept, **timpul își ia sarcina să asigure triumful adevărului.**

Istoria a așezat pe acuzații de la 1876 și 1890, pe Lascăr Catargiu, pe Ion Brătianu, și pe colaboratorii lor , printre bărbații de frunte cari au ilustrat viața publică a acestei țări , prin cinstea lor, prin patriotismul lor, prin serviciile aduse țării .

În schimb acuzatorii , care au izbutit pe moment să rețină atenția, prin agitarea îndemânată a pretinsei posturi de cenzori morali , au intrat repede în întuneric.

Cine mai vorbește astăzi de Missail, raportorul de la 1876

, de Blarenberg, raportorul de la 1890 ?

Numai dacă se scutură colbul de pe unele documente uitate, se mai poate descoperi că au existat cândva acești oameni ."

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ **Controlul actelor publice.**

▣ **Concepția morală a PNȚ .**

▣ **Legea controlului averilor și a apărării onoarei**

" **Am amintit aceste fapte** numai ca **să ilustrăm însemnătatea** pe care o are metoda în asemenea chestiuni. **Aceste fapte** nu ne duc, firește, și nu ne pot duce la concluziunea **să renunțăm la controlul actelor publice.** O asemenea concluzie **noi nu am putea-o admite.**

Dimpotrivă, noi credem că **toate actele de guvern trebuie să fie astfel ,**

încât în jurul lor să nu existe nici măcar o suspiciune.

Viața omului public nu poate ascunde , nici o dată, nimic și nimănui.

Datorăm aceasta Națiunii care , la un moment dat , își pune încrederea în reprezentanții ei. Regimul democratic , pe care-l servim cu toții nu poate fi întărit decât prin ținuta morală a oamenilor politici. Așa am crezut noi întodeauna și am fost cei dintâi care am formulat mijloace practice și eficiente pentru a asigura o asemenea ținută. S-a vorbit de legea controlului averilor.

Vom aminti că noi am fost aceia cari am ridicat această idee. Dar nu numai atât ; concepțiunea noastră a fost și mai severă. **Nu ne-am gândit numai la cazul achizițiunii de averi pe căi ilicite.** Ne-am gândit și la simple indelicatete.

Astfel, sub guvernarea noastră, s-a formulat un proiect de lege prin care se interzicea unui ministru de Justiție să profeseze câtăva vreme după ieșirea din funcțiune. Inaugurase Toma Stelian acest sistem.

El se gândise că nu este delicat ca un fost ministru să mergă să pledeze în fața unor magistrați pe care el i-a avansat sau pe care el i-a pedepsit .

Reluasem și noi această idee, și depusesem o lege în acest sens.

Este adevărat că nu s-a votat , și este păcat că nu s-a votat .

" Am voi să mergem și mai departe .

Anume noi credem că un om politic , fie el simplu deputat , în profesiunea lui,

nu trebuie nici o dată să susțină interese potrivnice Statului.

Ar trebui să se facă o lege care să creeze o incompatibilitate

între funcțiunea politică și exercițiul unei profesii în contra intereselor Statului.

S-ar putea face o statistică , și noi credem că o va face cineva într-o zi,

pentru a stabili câți oameni politici au luat furnituri de la Stat sau

au pledat procese contra Statului. "

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Traficul de influență ?

▣ Comisiunile ?

" Ce s-a afirmat în legătură cu contractul Skoda ?

S-a afirmat că ar fi existat un trafic de influență , că s-ar fi luat comisioane.

Să examinăm această chestiune cu hotărârea fermă de a pecetlui la stâlpul infamiei pe acel mizerabil care ar fi traficant cu înarmarea țării.

Cum a luat naștere această idee ? Cum au apărut primele precizii ?

Drama g-ral Sică Popescu ...

[LD : și de data asta , nu suflă o vorbă Călinescu de scandalul făcut de dr.Lupu la Cameră !
Și nu vorbește nici de sinuciderea generalului Sică Popescu !]

" În vara anului 1931, îndată după retragerea guvernului național -țărănesc,

noul ministru de Război, d. g-ral Ștefănescu -Amza, [guvern lorga]

cheamă într-o zi în cabinetul său pe generalii Condeescu și Sică Popescu.

Fără menajamente, ministrul spune că este în posesia unui document

care probează că, cu prilejul încheerii contractului Skoda,

uzinele cehoslovace au plătit un "comision" de 300 milioane lei .

" Cei doi generali se arată surprinși și contestă hotărât existența unei asemenea dovezi.

Ministrul trage sertarul biroului său și înfățișează apoi o scrisoare pe care

furnizorii din Praga o trimisese generalului Popescu în anul 1930 ,și în care aceștia

îi aduseseseră la cunoștință că au vărsat suma de 300 milioane lei ce li s-a pretins.

Generalul Condeescu întâmpină zâmbind : <...acesta este documentul ?

Ei bine, în acest caz aveți telefonul la îndemână, puteți întreba imediat pe chiar colegul dvs de la ministerul de Finanțe, care vă poate lămurii asupra resortului acestei sume .>

[Realitatea : guvernul PNȚ trata în acel timp un împrumut pentru înființarea

Creditul Agricol .Cu prilejul contractului Skoda, guvernul a sugerat furnizorilor cehi

că România face o comandă de 10 miliarde , care vor ieși din țară.

Drept compensație, li s-a cerut să subscrie o anume sumă la acel împrumut .

Aceasta reprezentau ... cei 300 milioane lei din document]

Ministrul s-a declarat lămurit de explicație .

Generalul Popescu , care se simțise vizat printr-o insinuație atât de gravă, a cerut imediat satisfacție și a pretins ministrului să-i dea numele denunțatorului , pentru a aduce calomnia în fața justiției. Nu știm ce va fi răspuns ministrul.

Dar vedem în repetate rapoarte pe **generalul Popescu** revenind asupra acestei chestiuni și **pretinzând ferm** să i se dea posibilitatea de a urmări pe calomniator.

Cine era calomniatorul ? Rappaport !

[urmează prezentarea mașinațiunilor av.**Rappaport și Saligny** , delegați între ministerul de Război și Seletzki , pentru diverse chesiuni legate de contract .

Subliniază faptul că , de când cu procesul și scandalul Skoda, av.Rappaport a fost eliminat din Barou, dovedindu-se complicitatea sa...]

" Iată așadar , cum s-a lichidat o primă legendă a comisioanelor "

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ **Calomnierea lui Iuliu Maniu .**

▣ **Falsul**

[Introducerea în ițele chestiunii, la recomandarea g-ralului Amza, a **col.Georgescu**, pensionar, care preia el legătura între minister și **Seletzki** ; amănunte, citate , privind acțiunile dubioase ale acestuia , pe baza dosarelor, scrisorilor, declarațiilor, din cursul procesului Seletzki și a declarațiilor acestora în fața Comisiei parlamentare .

Fată-n față declarațiile lui Seletzki și declarațiile lui Maniu !

Și s-a cordat credit lui Seletzki !]

" Noi nu știm întru cât erau autorizate să ceară lui Seletzki declarațiuni,

și , mai ales , **să-i promită eliberarea .**

Dar știm că chestiunea aceasta s-a agitat și a aruncat o lumină ciudată asupra procesului.

S-a mai discutat pe larg în fața noastră încă un lucru, și anume faptul că ,

după ce Seletzki a refuzat să pronunțe anume nume de oameni politici

în mod nedrept, **aceste nume au apărut totuși** pe altă cale,

prin **introducerea contestată în interogatoriul de la instrucție.**

" Este chestiunea falsului.

Am analizat noi pe larg aici. Desigur , noi nu am putut lua nici o măsură , pentru că, în definitiv, nu eram instanță de judecată, ci o simplă comisie parlamentară .

Dar noi am văzut aici pe un fost președinte de Consiliu [Maniu] ,

aducând o acuzațiune foarte gravă și foarte precisă. D-sa a spus foarte clar :

< S-a comis un fals pentru a fi eu implicat în această chestiune . >

Și fostul prim-ministru a prezentat documente originale în sprijinul acuzațiunii sale.

Au fost audiați martori în această direcțiune.

Unii au confirmat ; alții, camarazii și inferiorii comisarului regal - au ezitat .

Dar trebuie să menționăm un fapt concludent .

Și anume : **grefierul Albișor , care a procurat documentele falsului**

și care a dat comisiunii noastre informații asupra împrejurărilor de fapt,

s-a văzut după aceea **deferit unei instanțe disciplinare** , pentru greșeli .

Cu prilejul judecării lui, în fața acestui Consiliu, s-a pus întrebarea

dacă **Albișor a vrut să ducă în eroare** comisia parlamentară ,

ofensând onoarea superiorilor săi. Iată ce au răspuns judecătorii, în unanimitate :

< Nu ! >

"Așa dar , **Albișor n-a dus în eroare Comisiunea** ; așa dar **afirmațiile lui** cu privire la documentele falsificate , **sunt adevărate .**

" Și atunci , dacă noi am construi concluziuni numai pe bază de prezumțiuni arbitrare ,

când **s-ar putea constata** că am dat **ample desvoltări acestor prezumțiuni** ,

dar **că s-au neglijat documente scrise foarte precise ,**

când acestea se pun în legătură și cu tentativa de implicare [Maniu] despre care s-a vorbit și cu chestiunea falsului , atunci noi ne vom afla într-o situație foarte dificilă.

Lucrarea noastră va fi suspectată de parțialitate și se va putea spune în opinia publică un lucru foarte neplăcut , **că aici s-a urmărit altceva decât adevărul. "**
Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Calomnierea lui Mihai Popovici

▣ Descinderea de la Skoda (10 mart.'33)

[**Reconstituie succesiunea descinderii fiscale și implicarea ministrului Justiției, în diverse momente (la sesizarea lui Seletzki) , prin recomandările date comisarului regal col.Pomponiu și prim.procurorul Procop Dumitrescu]**

Nu a existat o legătură directă între momentul încheerii contractului Skoda (mart.' 30) și descinderea fiscală (mart.'33) .

Mihai Popovici nu a avut nici o implicare în 1930 , părăsise guvernul de 6 luni

Mihai Popovici le-a recomandat comisarilor să lucreze cu tact , deoarece Skoda era o firmă cu reputație mondială .

La Comisie , comisarul a afirmat că **nu aprimit " un ordin " sau "o sugestie" .**

Între telefonul primit și plecarea de la Skoda, **au trecut peste 2 ore :**

Generalul Uică (comand.Corp II armată) a dat ordin ca comisarul și procurorul să vină cu actele găsite la Skoda, la Prefectura Poliției

" Și atunci, **ce fel de logică este aceasta ?**

Ministrul [Popovici] care a recomandat cu două ore înainte tact ,

ar fi responsabil cu întreruperea perchezitiei ,

iar **generalul [Uică] care a ordonat comisarului regal să se prezinte la el cu actele ,**

nu ar fi vinovat de întrerupere ? [-----]

"Au putut dispărea acte nu din cauza întreruperii perchezitiei.

Au putut dispărea , mai întâi, fiindcă comisarul regal le-a lăsat acolo,

după ce le-a avut în mână. Și al doilea, **fiindcă în ziua următoare s-au rupt sigiliile.**

Acestea sunt faptele. Dar atunci întrebăm : **dacă comisarul regal ar fi ridicat toate actele , sau dacă el ar fi postat sentinele care să facă imposibilă ruperea sigiliilor,**

mai putea fi vorba de dispariția documentelor ? Evident că nu.

Cine l-a pus să nu ridice toate documentele ? Nimeni.

Dimpotrivă, generalul Uică îi ceruse să vie cu actele la prefectura de poliție.

Cine i-a pretins să nu pună sentinele ? Nimeni .

DI comisar col.Pomponiu a declarat la Comisie clar și fără echivoc :

< *Nu mi-a cerut nimeni să ridic sentinelele...Așa am socotit eu ...*

îmi iau întreaga răspundere >

" Or, și aici întrebăm : **ce fel de logică este aceasta ?**

DI col .Pomponiu , din a cărui faptă au dispărut documentele nu are nici o responsabilitate .

Dar responsabilitate ar avea ministrul care a vorbit cu el la telefon și l-a recomandat tact .

Responsabilitate ministerială a d-lui Popovici ? Dar în ce chip ?

Ne găsim în stare de asediu. Măsurile de ordine și siguranță depindeau exclusiv de organele militare .Autoritățile civile nu aveau nici un amestec. [-----]

[**continuă cu amănunte , cu argumente , că importanța actelor dispărute este doar o prezumție, din moment ce nu au fost găsite și citite ; Seletzki a rupt sigiliul numai de la seiful inginerilor, la care se umblase deja ;]**

" **Legenda dispariției actelor poate lăsa impresiunea**

sau că se încearcă să se justifice eșecul cercetărilor , sau să se creeze o nouă atmosferă. "

Armand Călinescu / 17 nov.'34

▣ Comisia parlamentară de anchetă

▣ Chestiunea Skoda

▣ Atitudinea PNT

Lucrările Comisiei sunt **suspendate de aproape două luni.**

Ne aflăm în **ajunul redeschiderii Parlamentului.**

Termenul normal în lăuntru cărui un raport asupra anchetei noastre **trebuia depus și discutat** au fost, fără îndoială, **depășit** . Și acesta **în mod inexplicabil.**

S-a agitat în opinia publică versiunea că **se intenționează specularea chestiunii Skoda în scopuri de adversitate politică de partid.**

Mărturisim că nu ne interesează . [LD : ei, nu-i interesează !]

Noi, membrii partidului național-țărănesc, știm că reprezentăm o mare forță politică rezemată pe un adânc atașament al masselor populare ,

care nu se lasă rătăcite de agitațiile pătimașe și interesate ale adversarilor politici .

Și au dovedit aceasta.

Noi nu am fost clintiți nici atunci când se agita chestiunea Skoda **în faza ei de legendă.**

Noi nu am fost clintiți nici în faza **când s-a desfășurat ancheta .**

Toate alegerile administrative la care am asistat și care **au indicat o repriză fermă a popularității noastre,** sunt o dovadă.

Cu atât mai puțin va fi rătăcită opinia publică astăzi, când chestiunea este lămurită.

Pentru că opinia publică se poate distra câteodată în fața ambițiilor și a rancunelor de partid ; dar ea nu se orientează decât după marile interese obștești. "

Presa a semnalat în repetate rânduri știrea că **Raportul biroului era gata** mai de mult, dar că **s-au făcut anume presiuni** , care au schimbat mereu concluziile.

Pentru ca forurile competente să poată avea la îndemână o expunere și un comentariu viguros, **ca minoritari în Comisiune,** a socotit indispensabil de a înainta **un Raport** , care să fie **alăturat celuilalt** , și înaintat **Adunării deputaților .**

Armd.Călinescu / Raport Skoda / 17 nov.'34

[Guv.Tătărescu](#) . Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a . **nov.'36 - apr.'37**

10.) Scandalul afacerii cu armament " Caranfil -Dorman ", 21 -22 ian.'37

Virgil Madgearu - întrebare, interpelare, replică .

Gr.lunian - la întrebare , interpelare, replică

Gh.Tătărescu - răspuns , contra-răspuns, contra-replică

(DAD, MO 17 și 18 , din 21 și 22 ian.'37)

Doc.integral -fișier Etică : Afacerea Skoda , Caranfil ...

[LD 21 oct.'2003. Poate că unele situații și zvonuri erau adevărate.

Cum aceste afaceri erau legate de armată și erau puse sub supapa de cenzurare a chestiunilor militare ... este foarte greu să-mi fac o idee obiectivă.

Am încercat cu "Skoda " și prea departe nu am ajuns...

Din partea lui Madgearu - străduința PNȚ de a găsi **o afacere "tip Skoda "** pe seama PNL , pentru a provoca, pe ultima sută de metri, **căderea guvernului .**

Din partea lui Lunian - perseverența în **a demola prestigiul ambelor partide ,** și prin aceasta , **sistemul " rotativei" .**

Din partea lui Tătărescu - orgoliul de a-și apăra guvernul , de a-și prelungi guvernarea.

În rest , aceleași **mizerii și calomnii** , care au dominat dezbaterile parlamentare și ziarele de scandal . Fișez doar câteva informații și ... conotațiile politice sau etice]

a.) **Virgil Madgearu** - intrebare / 21 ian.'37 (p. 605-606)

Întrebă pe Tătărescu (primministru , ministr.al Armanetului și ad-interim la Externe)

dacă cunoaște conținutul unui **Manifest** iscălit de **" Uniunea Sacră a Brațului care nu iartă " .**

Citează din Manifest învinuirile care se aduc **ex-ministrului trădător Caranfil**

(subsecretar de stat la Ministerul Armatei, pentru Aviație)
care a pus la cale **livrarea de material de război ... armatei Internaționalei a III-a comunistă**,
(în schimbul unui comision de 400 milioane franci francezi)
lăsându-ne dezarmați în fața bolșevismului și revizionismului.

Recunoaște că asemenea manifeste- zvonuri - calomnii , sunt puse în circulație
pentru a compromite , rând pe rând, bărbații politici ai acestei țări .

Admite că ceea ce cuprind asemenea manifeste sunt " exagerațiuni " ...

**Dar consideră guvernul vinovat că nu a lămurit onest ce este cu vânzarea de armament
vechi și cu demisia lui Caranfil .**

-Tătăărăscu : Este un **fact divers, o diversiune**. Este profund regretabil că se vine
cu asemenea chestiuni la tribună .

-Madgearu : Opinia publică știe că **s-a intenționat o asemenea afacere** ,
că ea **nu s-a făcut** grație Serviciului de Siguranță care a pus mâna pe un dosar
cuprinzând și scrisoarea semnată de vicepreșed.Senatului, Ciugureanu ;
că **guvernul a mușamalizat scandalul** . Demisia lui Caranfil nu este **"un fact divers " !**

-Tătăărăscu : " **Nu suntem sub regimul Skoda**, dle Madgearu ! S-au schimbat timpurile !
Ați mușamalizat dvs , nu noi ! Am să vă dovedesc imediat . " (**aplauze PNL**)

-Madgearu : " **Intervențiunea dvs vă caracterizează , deoarece chestiunea Skoda**
a format obiectul unei anchete parlamentare și ea și-a găsit deznodământul
în sentința Înaltei Curți de Casație (**aplauze PNL**)

Și este regretabil, d-le prim-ministru , că dvs nu respectați nici măcar o sentință a Casației ,
care înseamnă **lucru judecat** . (**aplauze PNL**) În fondul conștiinței dvs dvs știți foarte bine
că **această chestiune Skoda nu a fost decât o mașinațiune politică ,**
împotriva Partidului Național -Țărănesc. (**aplauze PNL**)

Cere să i se pună la dispoziție "**Dosarul Dorman**" ...

////////////////////////////////////

b.) Gr.Iunian - asociere la interpelare(p. 607)

Gh.Tătăărăscu a socotit că este **regretabil** să se vină **cu asemenea chestiuni** la tribună.

Toată lumea vorbește de "**chestiunea Caranfil**" , cu cauzele demisiei sale

Versiunile circulă , unele sunt calomnii , altele sunt zvonuri .Nimeni nu este cruțat .

Guvernul trebuia să dea lămuriri . Caranfil se bucura de o bună reputație,
și guvernul a fost felicitat atunci când l-a inclus în guvern.

De ce acum onoarea sa să fie pătată ? **Scoaterea unui ministru din guvern nu este
un " fact divers "** (precum mutarea lui Inuleț de la Interne la președinție ,
sau a lui Valer Pop , de la Justiție la industrie) .

Versiunea care circulă este că **dl Caranfil a tratat** cu un reprezentant al guvernului mexican
sau al Legației mexicane , printr-un **oarcare domn Dormann** - care s-a auzit că este
și **recrutor pentru armata lui Franco** - și **intermediar** pentru cumpărarea unor avioane
în favoarea armatei guvernamentale spaniole (**ilaritate, aplauze**)

DI Caranfil care spune că **a făcut-o cu știrea lui Tătăărăscu** (ministr.Armamentului) ,
a lui **Paul Angelescu** (ministr.Armatei) și alui **Victor Antonescu** (ministr.Externe) .
Parlamentul vrea să știe care este adevărul ca să stabilească răspunderile .

-Gh.Tătăărăscu : **Eu acopăr pe iniștrii mei și sunt solidar** și când cunosc faptele lor,
și când nu le cunosc și **vă rog să luați pildă** când veți veni dvs la guvern (**aplauze la PNL**)

-Iunian : Aceasta este **concepție de șef de partid, nu este concepție de șef de guvern .**

Pentru că **dacă un ministru** al dvs **a comis un act grav**, el intră în **cercetarea**
Parlamentului și la sancțiunea Parlamentului și a opiniei publice

(**aplauze , bravo , la opoziție**) **Sunteți dator să ne dați explicații** asupra acestei chestiuni :
Știați sau nu știți ? Dacă știți, de ce nu l-ați împiedicat ? Dacă nu știți, de ce nu știți ?
(**mare ilaritate**) Să lămuriți ! [-----] Se asociază interpelării .

////////////////////////////////////

c.)Gh.Tătăărăscu - răspuns . (p. 608)

Va pune la dispoziție dosarele ; va cere dezbateri în Cameră ; se va vedea că s-a făcut

mult zgomot pentru nimic. Până atunci prezintă pe scurt chestiunea.

Ministrul Caranfil i-a adus la cunoștință **oferta**, prin **oct.'36**. Între timp a aflat că acel delegat intenționează să dea armamentul altui stat. Atunci l-a chemat pe Caranfil și i-a spus să nu mai facă afacerea. **Chestiunea s-a clasat**.

////////////////////////////////////

d.) Virg.Madgearu - dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 628 - 634)

[LD : nici o dată nu mi s-a părut Madgearu mai ... penibil ... mai pățimaș și mai plicticos....]

Face considerații ironice privind persoana lui Dorman și tratativele lui Carnafil cu el ;

dă o serie de detalii tehnice privind categoriile de armament vizat ...

insinuiază în scandal pe Petre Bejan (subsecretar la Armamentului)

scoate din cauză pe Daniel Ciugureanu

critică faptul că nu s-a comunicat cauza demisiei lui Caranfil

revine la manifestul " Uniunii Sacre a Brațului care nu iartă " ...

afără că Dorman a fost expulzat (pentru că s-a dovedit a fi un aventurier) dar

pune la îndoială formalitatea expulzării ...

acuză organele Siguranței că ascultă telefoanele , precum CEKA ...

conchide că ... **s-a ridicat să apere demnitatea națională** ,

încălcată de guvern, pentru că nu informează opinia publică . .

////////////////////////////////////

e.) Grigore Iunian -dezvoltarea interpelării / 22 ian.'37 (p. 638 -

[LD : nu merită să întorc pe toate fețele - cum face Iunian - citatele de prin scrisori

în legătură cu acel Dorman, care voia să cumpere niște avioane vechi,

care ar fi trebuit cuiva "de dreapta" sau de "stânaga" ... cu aprobările verbale de principiu

date de Tătăreanu sau Victor Antonescu ... și cu revocarea ...

Poate singurul lucru scos în evidență cu acel prilej este **solidaritatea sau inamicia**

-în funcție de partidul de care aparțineau - **dintre basaranbeni**

(**Inculeț apără onoarea dr Ciugureanu ... Hudiță îl suspectează!**)

și faptul că Iunian era mai mult **un avocat intrigant**, decât un parlamentar moral .

Ca dovadă, concluzia finală : **jos rotativa ! Valabil pentru ambele partide.]**

-Inculeț : De aceea te-am întrerupt când ai vorbit de situația **dr Ciugureanu.**

Prea ușor aruncăm câte o dată cuvinte grele, ne înjurăm unii pe alții , fără să gândim

că trebuie un minimum de respect în raporturile noastre politice și personale

(**aplauze la PNL**)

-Iunian : Eu n-am venit aici să dau drumul sentimentalismului meu . Eu înțeleg foarte bine

nota sentimentală a d-lui Inculeț ; **înțeleg foarte bine durerea d-sale și o împărtășesc .**

-Inculeț : Te cred sincer .

-Iunian : **Nu cu plăcere ieși act de asemenea nenorociri , care se pot întâmpla !**

-Inculeț : Indiscutabil că trebuia să mă informez , pentru că **numele lui Ciugureanu pentru mine este scump , el a jucat un rol în viața Basarabiei** .[-----]

M-am informat direct la dr Ciugureanu .L-am invitat la mine și l-am întrebat , cu multă

severitate la început : **< Cum ți-ai permis un asemenea lucru ? >**

Omul , cu adâncă emoție , mi-a răspuns : <d-le ministru , eu am trecutul meu, am familia mea, copiii mei, crezi că am să mă batjocoresc eu astfel cu scrisori și astfel de chestiuni ?

Ce amestec pot avea eu ? În chestiunea aceasta trebuia să se facă intervenții la Ministerul

Aerului. Or, eu nu cunosc de loc pe dl Caranfil .Trebuia să mă adresez d-lui g-ral Angelescu.

N-am fost la dânsul de 4 -5 zile ; nu mi-a călcat piciorul nici la Ministerul Aerului nici la

Ministerul de Război , n-am luat cu nimeni contact .Și atunci dacă se găsește un escroc care ,

în imaginația lui, crede că cineva îi poate fi de folos și nenorocirea cade pe Ciugureanu ,

aceasta înseamnă că este vinovat ? >(aplauze puternice la PNL) [-----]

-Iunian : [-----] pentru mine , în chestia aceasta d. **Ciugureanu a avut un amestec.** Aș

dori ca să poată lămuri că nu a avut nici un amestec , dar eu nu-mi fac nici o nădejde că, **dacă**

ați împărtăși convingerea mea, ați lua vreo măsură. [-----]

"Trebuie neapărat ca **o schimbare în viața noastră politică** să intervină ;

trebuie totuși ca **sanctiuni , și politice și morale , să se dea de aici înainte .**
Dar pentru aceasta , **trebuie ca un regim parlamentar sincer** , să fie creat ,
să se dea **posibilitatea realizării unui asemenea regim .**
Pentru aceasta , sunt sigur că **dezbaterea aceasta va duce la un rezultat :**
va duce la **înțelegerea că nu mai este posibilă această alternare la guvern**
a celor două partide, în vremurile grele prin care trecem (**exclamații ironice la PNL**) ,
alternanța aceasta a partidelor prietene , aparent adversare , dar permanente prietene și
ocrotitoare unul față de celălalt și cred în fine că
se va recurge la **singura soluțiune , reclamată în fiecare zi de interesele superioare ale țării**
(**mare ilaritate la PNL**) , că **se va ajunge în sfârșit la un regim , care să închege**
o viață parlamentară reală , capabilă să dea sanctiuni și morale și politice ."
////////////////////////////////////

f.) Gh.Tătărăscu / Răspuns la interpelări / 22 ian.'37

" **Conchideam în ședința de ieri și ziceam : mult zgomot pentru nimic.**
Conchid pentru ședința de astăzi și zic : multă patimă și multă ironie, pentru puțin.
Voiesc să **răspund** în primul rând **celui care a mânuit** cu atâta meșteșug , cu atâta talent ,
ca totdeauna , **ironia [lunian] .Îi voi răspunde** , pe măsură ce voi răspunde și celui care
a mânuit , tot cu atâta talent , **patima [Madgearu]**
Datoresc însă **d-lui lunian** , tălmăcirea unei constatări . Îl văd astăzi într-o ipostază
în care de mult nu mă așteptam să-l ăd : **alături de dl Madgeru** ,
combătând pentru aceeași cauză și pentru aceeași teză.
Doresc d-lui lunian , ca această **nouă ipostază** în care se găsește astăzi , să fie
începutul unui nou ciclu de desfășurare , pentru partidul său **și îi zic** ,
și d-sale, și d-lui Madgearu : noroc ! într-un ceas bun cu succes și izbândă ! "
(**ilaritate , aplauze la PNL**)
-lunian : "[-----] **eu sunt în aceeași ipostază** în care mă găseam **și acum trei ani .**
[-----] **dvs v-ați schimbat .Atunci erati acuzatori , acum sunteți acuzati(ilaritate)**
Cei care erau acuzati atunci , sunt acuzatori acum , și **dacă pot să mai fie acuzatori acum,**
vina nu este a mea, întrucât este a dvs, și conștiința dvs vă va sili ori nu să o spuneți .
Rămâne să vedem . (**aplauze la PRȚ**) În ce privește pe mine , **nu-mi purtați de grijă.**
Nădăjduesc că nu voi mai avea prilejul să mai intervin în asemenea chestiuni.(aplauze la PRȚ)
-Gh.Tătărăscu : Eu persist în urarea mea . [-----] **aceasta pentru dl lunian.**
DI Madgearu a întrebuințat astăzi patima. Merg pe acest drum , **cu o singură condiție :**
chiar atunci când mânuiești patima , să nu pierzi din vedere să fii de bună credință . [-----]
Să dezbarăm tărâmul discuției noastre de tot ce a putut aduce patima , și **mai întâi faptele !**
Uneori , când ascultam pe dl Madgearu și pe dl lunian , dezbătând fiecare cu talentul său
această chestiune , mă întrebam : **ce discută și dl Madgearu și dl lunian ? Ce vor ?**
Pe cine acuză și de ce ? Ce s-a petrecut ? [-----]
Iată ce spune **dl Caranfil** în **Referatul** înaintat la 30 dec. 1936 :
< Un domn **Manoliu** , însoțit de căpt.rez.**Albescu** , se prezintă la Subsecretariatul de stat
[-----] **guvernul mexican este doritor** să cumpere material uzat de aviație
[-----] cum a cumpărat și din Cehoslovacia, Polonia și Germania,
plătind în lire străine. [-----] Aduc propunerea la cunoștința **g-ral Angelescu**
care spune că nu este nici un impediment , **dar să iau avizul de la dvs** . [-----]
Dvs -adică eu - mi-ați dat asentimentul [-----] **Ca să vină în țară delegații ,**
spre a comunica precis ce doresc . >
Tot ce firmă dl Caranfil aici , este integral exact . [-----] și am mai adăugat
ca să ia **avizul Ministerului de externe** , și am arătat pentru ce motiv. [-----]
[---continuă cu detaliile, cu Dorman ,cu ofițerii , cu scrisorile , cu suspiciunile , cu cercetarea,
cu oprirea afacerii -----] **Ce s-a găsit ? Nici un ofițer** - și o să declarăm spre marea
mândrie a oștirii noastre - **din această afacere nu este bănuit nici un ofițer** .
(**aplauze la PNL**) [-----]
Și la această operă de muncă și jerfă , **noi răspundem astăzi în Parlamentul țării**
cu o discuție timp de 5 ore pentru a compensa **dosarele samsarilor internaționali !**
Vă întreb : **ce mentalitate , ce moravuri și ce concepție de Stat mai este aceasta ?**

(aplauze , bravo , la PNL) Nici un ofițer , nici un funcționar ministerial , nu pot fi bănuți .
[-----] Ce se găsește ? **O scrisoare de comision** pentru niște **samsari bucureșteni** ,
care n-au de-a-face nimic cu partidele politice .

Se mai găsește un document fantezist , care pomenește pe colaboratorul meu Bejan .

[-----] **Rămâne ce ? O scrisoare**, copia unei scrisori , privitoare la un prieten politic , **copia unei pretinse scrisori** . [-----] adresată lui Ciugureanu .

Ce era să caute Ciugureanu în această chestiune de elici, motoare și explozibile ?

La cine să fi mers ? [---- la 5 miniștri din Delegația ministerială pentru armată ; la 6 generali din comitetele armamentelor ; la 12 generali din comitetul superior al armatei ----]

Pe aceștia toți trebuia să-i convingă **doctorul în medicină Ciugureanu !**

Dlor , eu cred că **singura dvs scuză este patima pe care ați pus-o la baza acțiunii dvs.**

Dar nu văd cum, în chip serios, se poate gândi cineva , ca un doctor în medicină ,

fără nici o legătură cu nici unul dintre noi, care avem cuvânt în această chestiune,

să fi putut să se lase cumpărat pentru ca **să se ajungă la perfectarea** acestei grele

și imposibile tranzacțiuni. [-----]

lătă prin urmare , **desbrăcat de orice patimă** și obiectiv discutând și examinând chestiunea ,
la ce se rezumă dosarul care a fost obiectul acestor două dezbateri.

////////////////////////////////////

g) Virgil Madgearu (replică lui T.) / 22 ian.'37

Regretă că Tătăărăscu a plecat ... Regretă că l-a bănuț de patimă, cu tendință de răzbunare

"Di Tătăărăscu a dovedit astăzi că știe să mânuiască intriga, dar mai ales tactica de bagatelizare ,tactică de subtilizare a fondului unei chestiuni prin minimalizare .

[-----]**pe canalul mexican** - se scurgeau regulat **materiale de război în Spania**

este oare de presupus că **Ministerul Afacerilor Străine nu avea cunoștință** de un lucru

de care eu, un simplu cititor de ziare , **am putut să fiu informat ?** [-----]

Prin urmare , unde este vigilența ? [-----] **Vigilență ?! Dacă aceasta se cheamă vigilență , prost testimoniu pentru guvernările țării românești !** [-----]

Dar ce rol a avut dr.Ciugureanu ? Încearca **șeful Basarabiei liberale** să-i ia apărarea

[**lui Dorman**] [-----] Am arătat ce amestec. **Când apare dl Ciugureanu ?**

Când afacerea fusese sistată , prin ordinul președ.de Consiliu. [-----]

intenția de a înfrânge rezistența ministrului Apărării Naționale ,

este **singura explicație** a apariției , **ca un deus ex machina**, a d-lui dr Ciugureanu .

Vă rog să **nu mă forțați să nu fiu delicat** , și să nu luați **delicatețea mea drept o slăbiciune** .

[-----] Dar dl președ. al Consiliului **să-și cerceteze până-n fund conștiința**

și **să răspundă în fața țării** , dacă nu știe care trebuia să fie **rostul prezenței dlui Ciugureanu** ,

ca integrat , în această afacere , după fericita expresie a lui Dorman [-----]

Este o fatalitate cum căpeteniile senatului liberal se îneacă , unul în **devez** ,

altul în **petrol**, altul în **armament** . Rând pe rând **s-au înecat toate căpeteniile** care au compus

biroul Senatului , în cursul acestei legislaturi a dvs. [-----]

Este ușor când ești **în capul băncii ministeriale** să te înfățișezi

în această **mantie de intransigent** , este ușor când **ai toate dosarele** , pe care le ții cu chei ,

și când **mai ai și cheia de la gura presei** [-----]

"Noi știm și cum se pregătesc campaniile de defăimare , și cum se creiază atmosfera

din jurul acțiunilor celor mai curate , **dar nu avem deocamdată nici dreptul de a suspiciona ,**

dar nu avem nici posibilitatea ca să luăm de bună credință toate aceste declarațiuni

asigurătoare și toate aceste auto-laude , de care se servește , oricând este vorba de înarmare,

dl. președinte al Consiliului . **Să lăsăm ca viitorul apropiat , când o guvernare nouă va înlesni**

și apropierea altor ochi de toate dosarele , să vă dea certificatul pe care-l meritați

[-----] Aș fi putut să termin **dacă d-sa nu ar fi încercat să creeze o atmosferă ,**

ridicând din nou un steag .De obicei, dumnealor, în tradiția liberală, ridică steagul care se

chiamă totdeauna **tricolorul**.; de data aceasta se cheamă **armata** .

Dar cine oare , în tot decursul acestei discuțiuni, a pus la îndoială armata ?

Nu a existat nici o suspiciune din partea nimănui [-----] [-----]

Și atunci **ce utilitate poate să aibă această încercare de diversiune** ,

această ultimă încercare de diversiune , **pe care o servește dl președ.de Consiliu ?**

Una singură : **tricolorul** nu putea să fie ridicat , pentru că nu era în discuție nici o problemă economică , nici o problemă socială , nici o problemă de politică generală .

Fiind în discuție o problemă morală și o problemă politică ,

s-a ridicat imediat steagul " armata !" [-----]

[---- ingratitudinea lui T. față de onestul Caranfil ; rolul infect dat organelor de Siguranță care ascultă telfoanele -----]

Să fim bine înțeleși că n-ați păcălit pe nimeni prin metoda pe care ați folosit-o , ca să deșertați de conținut dosarul . **V-a reușit și de data aceasta , dar numai din p.d.v. penal.**

Din p.d.v. moral și mai ales din p.d.v. politic , să știți că opinia publică rămâne la convingerea la care am ajuns noi , după studiul efectiv al dosarului. (aplauze la PNT)

////////////////////////////////////

h.) Grig.Iunian , replică la răspuns T / 22 ian.'37

"Dl președ. a ținut să lămurească , în fața dvs , că ne stăpânește , efectiv, **altă mentalitate, altă morală, alte concepții . O știam.**

Nu era nevoie să mai afirme dl președinte al Consiliului . **Are dreptate .**

[---reia povestea cu Dorman; apără onestitatea lui Caranfil ; suspiciunile cu scrisorile -----]

" **Toți la un loc, dl Tătărăscu, dl Cancicov, sl Paul Angelescu, dl Victor Antonescu , dl**

Bejan , care s-au străduit să creeze o atmosferă din cele mai prielnice

ca **activitatea d-lui Caranfil să se desfășoare** în toată plinătatea ei ,

n-au fost deajuns ca **să contracareze neînțelegerea cu cine ?**

Cine este misteriosul personaj din guvern , cu care n-a mai putut să lucreze dl Caranfil ?

[-----] **Ei bine, eu nu m-am lămurit !** [-----] **Recunosc , este vina mea , nu pot să spun că 300 de deputați greșesc.** [-----] **Recunosc , sunt vinovat .** Probabil că n-am făcut școală destulă.

Nici nu sunt hotărât ca s-o fac , sunt prea bătrân. **Declar că n-am priceput .** [-----]

Eu rămân la părerea mea , că dl Caranfil a plecat , fiindcă a socotit că a greșit , când a tratat ;

[-----]Atunci eu revin : **numai el a greșit ?** Nu a greșit și dl președ. al Consiliului ?

Nu a greșit și dl ministru de Externe ? Nu a greșit și dl general Paul Angelescu la început ?

De ce rămân domniile lor, și pleacă numai dl Caranfil ? " [-----]

" **Eu aș fi putut să apar aici la tribună , să iau această chestiune în mână,**

și **să vă asigur că în curând o să urmeze căderea guvernului ,**

pentru că știu , tot așa ca și dvs , că o să urmeze căderea guvernului **foarte curând.**

Dar eu nu vreau să-mi iau această rol , să-mi fac un titlu de mândrie din aceasta .

Nu-l trântesc eu, nu-l trântiți nici dvs [PNT] ; nu-l susțin eu, nu-l susțineți nici dvs .

O să-l trântescă până la urmă greșelile lui acumulate ;

îl va trânti faptul că încrederea este împruținată .

S-a dovedit că nu este chiar leu-paraleu , că este un biet românaș cu puterile lui împruținate

[-----]

" [Tătărăscu] S-ar putea , totuși, trecând un examen de conștiință ,

să vadă că sistemul partidelor de a-și acoperi reciproc greșelile , este dezastruos.

S-a spus că nu există protecție reciprocă, **eu cred că există protecție reciprocă.** [-----]

opinia publică , în genere, tot așa de neînțelegătoare ca mine, [-----]

să împiedice mâine **realizarea celor ce se pun la cale,**

a succesiunilor făcute **în condițiile prestabilite** și uneori cu angajamente formale. [-----]

să încercăm **să dăm țării un parlament real , pe temeiul unor alegeri libere ,**

să intre aici în Parlament fiecare pe temeiul și în proporția

în care este **susținut de masele lectorale ;** [-----]

Cazul Caranfil / 21 , 22 ian./ 37

11.)